

MARTINI
FORBISSERI
ANGLI NAVIGATI-
ONE IN REGIONES OCCI-
DENTIS ET SEPTEN-
TRIONIS

Narratio historica,
Ex Gallico sermone in La-
tinum translata

per
D. JOAN. THO. FREIGIVM.

Cum gratia & privilegio Imperiali.

CIC. IO. XXC.

VIRO AMPLISSIMO,
DOMINO HIERONYMO
PAVMGARTNERO, SEPTEMVI-
ro Reip. Noriberg. & Scholarchæ
Gymnasii Altorfien-
sium,

IOAN. THOMAS FREIGIVS S.

NAVIGATIONES
*inuisitata, quæ superiore
proximo seculo per homi-
nes ingenii magnitudine
et animi fortitudine præ-
stantes in usum revocata
sunt, meritò disputationem plenam ju-
cunditatis & oblectationis pepererunt,
antot insula, totq; regiones intra centum
annos propemodum detectæ, veteribus co-
gnita fuerint. Etsi autem ipsa novi orbis
appellatio, satis indicare videatur, anti-
quos de ipso aut nihil aut perparum sci-
visse, præsertim cum in veterum commen-
tariis altum de eo silentium sit: in eam
tamen opinionem veni, ut existimem no-*

vum, quem vocant, orbem antiquis non omnino ignotum fuisse. Nam ut à Platone, philosophorum Deo, potissimum incipiam, ait is in Timæo, seu quisquis ejus libri autor fuit, insulam in occidente Atlanteam fuisse extra columnas Herculis, Africa & Asia longè majorem. Sic enim ait: Ἦν ποτε δύναμις ὑβερῆ προδρομένη ἅμα ἐπὶ πᾶσιν εὐρώπῃν καὶ ἀσίαν, ἐξώθεν ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς ἀτλαντικῆς πελάγους. (τότε γὰρ πορεύσιμον ἦν τὸ ἐκεῖ πέλαγος) νῆσον γὰρ πρὸς τὴν εὐρώπην εἶχεν ὁ καλεῖται Ἡρακλέους σῆλαι. ἡ δὲ νῆς λιβύης ἦν καὶ ἀσίας μείζων, ἐν δὲ τῇ ἀτλαντίδι ταύτη νῆσῳ, μεγάλη σωῆσις καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων, κρατοῦσι μὲν ἀπάσης τῆς νήσου, πολλῶν δὲ ἄλλων νήσων & μερῶν τῆς νήσου. Idem prope modum in Critia scribit. Antiquior autem illo Homerus, cum duplices Ethiopas faciat, ad occidentalem illam insulam respexisse videtur, Sic enim ait:

Αἰθιοπας, τὸ διχθαῖ διδαία) ἔχαστοι ἀνδρῶν.

Ne autem de Africa Ethiopibus id tantum intelligi possit, facit Crates apud Strabonem libro primo: ubi Strabo ipse, qui hos Homeri versus ex sententia Cratetis interpretatur, sic ait: ὥς περ ἐν οἱ παρ' ἡμῖν αἰθιοπες εἰσι λέγον) οἱ πρὸς μεσημβρίαν κακλιμέ-

κεκλιμένοι παρ' ὅλην τὴν οἰκούμενην, ἔρχονται τῶν
 ἄλλων παροικούντες τὸν ὠκεανόν: ἕτως οἷον δὲν
 καὶ πέραν τοῦ ὠκεανοῦ νοεῖσθαι Ἰνδοῦ αἰθιοπίας ἐρχά-
 τας τῶν ἄλλων, τῶν ἐν τῇ ἐτέρᾳ ἐν κράτει παροικούν-
 τας τὸν αὐτὸν ἕτον ὠκεανόν. διηκὲς δὲ εἶναι καὶ δι-
 χῶτα δαδᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ. Hoc est: Sicut
 à nobis ii dicuntur Ethiopes, qui versus
 meridiem sitit totius habitata terre in ex-
 tremo ad Oceanum accolunt: ita putat
 etiam trans Oceanum intelligendos esse
 alios quosdam Ethiopes, reliquorum ex-
 tremos, qui in altera temperata Zona ipsi
 quoque ad Oceanum habitent. Eos igitur
 geminos esse & bifariam divisos. Sed me-
 moratu dignius est, quod idem Strabo lib.
 2. de Menelai Regis Græcorum peregrina-
 tione scribit ex Aristonico Grammati-
 co, qui dicat eum circumnavigasse per
 Gades usque ad Indiam, tempus etiam pere-
 grinationi accommodans, quod octavo
 nimirum anno redierit. Multò autem
 admirabilius est, quod de Eudoxi navi-
 gatione eodem libro refert. Is cum in Æ-
 gyptum venisset, quo tempore Evergetes
 secundus regnum tenebat: cum rege &
 ejus familiaribus sermones contulit, ma-
 ximè de sursum navigando Nilo. Forè

tum à custodibus Arabici sinus, Indus quidam ad regem fuit allatus, dicentib. eum semimortuum à se inventum fuisse in navisolum, neq. se scire quis aut cujas esset, quod sermonem ejus non intelligerent: Hunc igitur rex cōmendavit iis, qui cum linguam Gracam docerent, qua percepta, homo narravit ex India se navigantem recto cursu excidisse, atq. huc evasisse, sociis fame amissis: simulq. pollicitus est se navigationis ad Indos monstratorem fore iis, quibus eam rem rex demandaret, inter quos & Eudoxus fuit. Hic ad Indos cum donis navigavit, & eorum loco reportavit aromata ac lapides preciosos, quorū alios fluvii cum scrupis devehunt, alii effodiuntur concreti ex humore, ut apud nos crystalli. Caterū Eudoxus sua spe falsus fuit, Evergeta quicquid nave advexerat adimente. Mortuo Evergeta, uxor ejus Cleopatra tenuit regnum, rursusq. ab hac missus Eudoxus majore cum apparatu, ventis supra Æthiopiam est delatus: ubi cum ad quadam loca appulisset, animos incolarum sibi conciliavit frumenti, vini & caricarum largitione, quibus illi carebant: ab iisq. è contrà aquam
& na-

*Et navigationis duces accepit, & vocabula quaedam descripsit : cumq; invenisset summitatem proræ è naufragio superstitem, equo insculpto insignem, idq; cuiusdam navis ab occasu advecti naufragium esse inaudivisset, secum in reditu detulit, salvusq; in Ægyptum rediit, filio Cleopatrae jam successore in regnum : & de nunc omnibus fuit spoliatus, cum comper- tum esset multa ipsum intervertisse. Pro-
ræ autem summitas ab ipso in emporium delata, nauclerisq; exhibita est, fuitq; ab his edoctus, Gaditana esse id navis. Nam Gaditanorum mercatores ingentibus uti navibus, pauperes parvis, quas equos ap-
pellent à proræ insignibus, usq; eos piscan- di gratia usq; ad Lixum amnem circa Maurusiam navigare : atque adeò qui-
dam nauclerorum lignum illud unius eo- rum fuisse, qui ulterius à Lixofluvio na-
vigant, neq; reversi fuerant. Ex his Eudoxus collegit, posse Libyam navigio circumiri : itaq; Cyzicum in patriam re-
versus, omnibusq; suis facultatibus navi impositis navigationem instituit : primū Dicaarchiam, inde Masiliam, ac reliqua
deinde ora maritima navigata Gades
A 4 perve-*

pervenit. Vbiq, autem divulgato inquit
to, rem fecit, magnaq, navi comparata
et duabus scaphis lemborum piraticorum
similibus, impositis pueris symphoniacis,
medicis, alijsq, artificibus, Indiam versus
per altum navigavit, subvectus conti-
nentibus Favoniis. His autem, qui unà ve-
hebantur, ex navigatione defessis, invi-
tus ad terram secundo vento appulit, me-
tuens sibi ab aestuum marinorum vicibus.
Evenit autem quod metuerat. Subsedit
enim navis, sensim tamen, non subito solu-
ta: sed & merces prius & lignorum de-
inde major pars in terram fuit egesta. E
quibus lignis tertium confecit lembum,
assimilem quinquaginta remorum navi,
et navigavit usq, ad eos homines, qui ser-
mone eutebantur, quem antea literis ab
eo signatum fuisse retulimus. Id etiam ibi
animadvertit, hos homines ejusdem gen-
tis esse cum illis Ethiopibus, & esse simi-
les in Bocchi regno. Inde omissa ad Indos
navigatione rediit, interq, navigandum
annotavit insulam, quam aqua & arbo-
ribus bene instructa vidit. Cum in Mau-
rusiam incolumis pervenisset, divenditis
lembis terrestri itinere ad Bocchum ivit,
eiq,

*ciqꝫ suscipienda hujus navigationis au-
tor fuit. Vicit tamen sententia familia-
rium, qui monebant, metuendum esse, ne
ditio hæc ita aliorum insidiis opportuna
redderetur, cōmonstrato aditu iis qui ex-
trinsecus bellum inferre vellent. Itaque
ipse, cum audiret verbis se ad eam desti-
nari navigationem, futurum autem ut
in solam aliquam exponeretur insulam:
in Romanorum effugit provinciam, in-
deqꝫ in Hispaniam. Tum rursus constru-
ctâ terete navi, & alia quinquaginta
remorum longa, ut illa per altum vehe-
retur, hac pone terram: impositis instru-
mentis rusticis, seminibus & architectis,
ad eandem circumnavigationem se con-
tulit, eo consilio, ut, si ea tardius succede-
ret, in prius annotata insula hyemaret,
consitisqꝫ agris & perceptis fructibus, in-
itio propositam navigationem absolve-
ret. Hæc Strabo de Eudoxi εὐδοξία: optan-
dum autem esset plura de hac Eudoxi na-
vigatione per illum annotata fuisse. Et
quanquam hæc quoqꝫ pauca suo quodam
instituto refellere conetur, non tamen in-
credibilem fuisse illam Eudoxi circumna-
vigationem, experientia nostri seculi am-
plissimo*

plisimo testimonio comprobavit. Accedit
& autoritas Plinii, qui lib.2. cap. 67. ait,
à Gadibus columnisq₃ Herculis, Hispania
& Galliarum circuitu, suo tempore totum
navigatum fuisse occidentem. Septentri-
onalem vero Oceanum majore ex parte
navigatum esse auspiciis Divi Augusti.
Præterea ait Nepotem Cornelium auto-
rem esse, Eudoxum quendam sua ætate,
cum Ptolemaum Lathyrum fugeret, A-
rabico sinu egressum, Gades usq₃ perve-
ctum: multoq₃ ante eum Calium Antipa-
trum vidisse, qui navigavit ex Hispania
in Æthiopiam commercii gratia. Eun-
dem Nepotem de Septentrionali circuitu
tradere ait, Q. Metello Celeri C. Afranii
in consulatu collega, sed tū Gallia procon-
suli, Indos à rege Suevorum dono datos,
qui ex India commercii causa navigan-
tes, tempestatibus essent in Germaniam
abrepti. Hac ille. Quin etiam sunt non-
nulli, qui tempore Cæsaris Augusti Ame-
ricam notam fuisse existiment, argumen-
to ejus quod Virgilius libro sexto *Æneid.*
canit,

Facet extra sœdera tellus,
Extra anni solisq₃ vias, ubi cœlifer Atlas
Axem

*Axem humero torquet stellis ardentibus
aptum.*

*Nam quòd hac Servius de Ethiopia
Maurorum, apud quos Atlas mons est,
intelligit: germane nuga sunt: cum Ma-
ro haud dubiè Atlanticam Platonis insu-
lam his versibus describat, quam extra
Zodiacum tam versus Septentrionem
quàm versus Meridiem se extendere sci-
ebat. Nec omittendum aut contemnen-
dum est quod Aristoteles in libello περὶ θω-
μασιῶν ἀκασμάτων, hoc est, de mirandis in
natura auditis refert. Εν τῇ θαλάσῃ τῇ
ἐξω ἡρακλείων σηλῶν Φασὶ ὑπὸ Καρχηδονίων νῆ-
σον εὐρεθῆναι ἐρήμην, ἔχουσαν ὕλιν τε παντοδαπὴν
καὶ πῶμας πλωτὰς καὶ τοῖς λοιποῖς καρποῖς θω-
μασὴν, ἀπέχουσαν ᾧ πλειόνων ἡμερῶν, ἐν ἣ ἐπι-
μισγομένων τῶν Καρχηδονίων πλεονάκεις διὰ τὴν
εὐδαιμονίαν, ἐνίαν γέ μιν καὶ οἰκέντων, τὰς προ-
εσῶτας τῶν Καρχηδονίων ἀπείπαυθ' θανάτῳ λη-
μιῶν τὰς εἰς αὐτὴν πλευσσμένους, Ἐτὰς ἐνοικῶν-
τας πάντας ἀφῆναι, ἵνα μὴ διατελῶσι μηδὲ πλεῖ-
θος συσραφέν ἐπ' αὐτῶν ὅππῃ τιμὴ νῆσον, κυρίας τύ-
χῃ, καὶ τιμὴ τῶν Καρχηδονίων εὐδαιμονίαν ἀφέλη.*
*Hoc est, ut Pirckheimerus interpretatus est:
Trans Herculis columnas in eo mari, quod
Atlanticum dicitur, inventam quandam
insulam*

insulam à Carthaginensium mercatori-
bus olim fuisse inquirunt, à nullis id tem-
poris habitatam, praterquam à feris, &
propterea sylvestrem admodum & mul-
tis refertam arboribus: alioqui flumini-
bus plurimis ad navigandum aptissimis
plenam, ac incredibili quadam omnium
rerum nascentiũ ubertate profluentem,
sed remotam à continenti plurium die-
rum navigatione. Ad quam cum nonnul-
li Carthaginensium mercatores fortè ac-
cessissent, captiꝫ ejus loci fertilitate ac a-
eris clementia, ibi sedem fixissent: com-
motos ob id Carthaginenses, ferunt sta-
tim consilio publico decrevisse, morte in-
dicta, ne quis posthac illuc navigare au-
deret: & qui jam erant, jussisse statim in-
terfici (Pyrckaimerus videtur legisse δα-
κτείναι) ne ipsius insula fama perveniret
ad alias nationes, submitterenturꝫ ali-
cui fortiori imperio, ac fieret quasi oppu-
gnaculum quoddam adversus eorum li-
bertatem. Et in eodem libello circa finem
ferè ait: Λέγουσιν ὅτι Φοίνικας τὰς κατοικούν-
τας τὰ γαῖαιρα καλέμενα, ἔξω πλέοντας ἡρα-
κλείων σελῶν ἀπηλιώτη ἀνέμῳ ἡμέρας τέττα-
ρας, παραγίνεσθαι εἰς Ἰνὰς τόπος ἐρήμους, θρύσ-
καὶ

καὶ Φυκτοὺς πλήρεις, ἕς ὅταν μὲν ἀμπώλῃς ἢ,
 βαπτίζεσθαι, ὅταν ᾗ πλημμύρα, καὶ ἀκλύζεισθαι.
 ἐφ' ὧν εὐρίσκεσθαι ὑπερβάλλον θύνων πλήθος,
 ἔ τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς παχεσιν ἄπιστον ἔποκει-
 λωσιν, ἕς ἄριχευόντες ἔσωλινθέντες εἰς ἀρσίαι,
 Διαιομίζουσιν εἰς Καρχηδόνα, ὧν Καρχηδόνιοι
 μόνον ἐποιεῖν τὴν ἐξαγωγὴν, ἀλλὰ Διὰ τὴν ἀ-
 ρετὴν ἦν ἔχουσι καὶ τὴν βρώσιν, αὐτοὶ καὶ ἀναλί-
 σκωσι. Hoc est, ut idem interpretatus est:
Ajunt etiā Phœnices illos, qui ultima Ga-
dium incolunt, cum trans Herculis colu-
mnas per dies quatuor enavigassēt, ven-
to maximo Apeliote tracti, applicuissē tan-
dem ad loca quedam inculta prorsus ac
deserta, verum plena multa illuvie, et
continuo penè conquassata motu: ea ubi
cessaverit æstus, facile conspici posse, sed re-
deunte immergi: in quibus invenisse eos
affirmant incredibilem quandam Thyn-
norum multitudinem, magnitudine qui-
dem et amplitudine admirabili. Tum ve-
rò ab his laqueos parari cepisse, quibus ca-
perentur: captos autem membratim con-
cidere, atq; eorum carnes desiccare pau-
latim consuevisse, ac demum in vasis re-
conditos, deferre Carthaginem. Verum
à Carthaginensibus non exportari ulte-

rius è civitate, sed potius eos domi conju-
mere, ob eam quam ferunt hujusmodi pi-
sces in convivii dignitatem & excellen-
tiam de se prestare. Nec verò prophano-
rum duntaxat autorum, sed sacrarum
etiam literarum testimonio uti hac in re
possumus. Nam ubi lib. 3. Regum cap. 10.
mentio fit in sula Ophir, ex qua classis Sa-
lomonis aurum advexerit: ibi hanc re-
gionem Indie pleriq; intelligunt, recentio-
res verò Hispaniolam in novo orbe versus
occidentem inventam: quam ab Heberi
nepote Ophir (de quo Genes. 10.) dictam
esse autumant. His igitur & tot philoso-
phorum, poëtarum, Geographorū, Gram-
maticorum, sacrarum literarum testimo-
niis constat illum novum orbem veteribus
quoq; non prorsus ignotum fuisse. Quæ au-
tem causa fuerit, cur illa navigatio tam
diu intermissa sit, incertum est. Credibile
tamen est vel regum civitatumq; inter-
dictis illis id accidisse, vel ob Romani im-
perii inclinationem, cum totus orbis noster
bellis & vastationibus Gothorum, Vanda-
lorum, Longobardorum arderet: & Tur-
cici imperii incrementum, omnes vires &
cogitationes Europa in se converteret. Sed
ut cunq;

utrumq; se res ista habeat, hoc proximo se-
culo magna ex parte istæ regiones rursus
detectæ sunt insatiabili Hispanorum cu-
piditate, sed autore & inventore Christo-
phoro Columbo Genuense, qui primus Fer-
dinando & Isabella regibus Hispaniarû,
novû orbem investigavit anno c15. cccc.
xcii. & Cubam, Hispaniolam, Cubagu-
am, insulas: item Veraguam & Vrabam
Indiæ continentis provincias detexit.
Hunc sub Carolo Quinto Imp. secuti sunt
alii. Cortesius enim novam Hispaniam &
Mexicanum Montezuma regnum: Val-
boa mare australe, quod vulgò mare del
Sur dicitur: Pizarrus Peruanum ingens
illud Attabaliba regnum: Magellanes
Magellanicum à suo nomine fretum:
Pontius Legionensis Floridam provin-
ciam: Fernandes Jucatanam aperue-
runt. Et sanè magnum hoc nostri seculi
beneficium videri posset, nisi statim fœda
avaritiæ ingluvie, diraq; ducum inter se
laniena fœdatum inquinatumq; fuisset.
Nam post primam illam pugnam, inter
Christophorum Columbum et Frantiscum
Poresum in insula Hispaniola commis-
sam: nōne ipsi duces, qui Peruanam il-
lam

*lam terram cepere (ut Lullus Balearicus
 annotavit) & in illa gubernanda sibi
 succedere, mutuis cadibus omnes ferè con-
 fecti sunt? Nā Franciscus Pizarrus stran-
 gularit Almagrum: Pizarrum vixissim
 necavit filius Almagri: hunc postea Va-
 sca decollavit: Vascam cepit Blasco pro-
 rex: hunc in praelio interfecit frater Pi-
 zarri: Pizarrus tandem à Vasca capi-
 tali supplicio affectus est. Rectè enim So-
 phocles in Antigona.*

Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργον
 Κακὸν νόμισμ' ἐβλάσε: ἔπο καὶ πόλεις
 Πορθεῖ, τὸ δ' ἄνδρας ἐξανίστησι δόμων,
 Τὸ δ' ἐκιδάσκει καὶ παραλλάσσει Φρένας
 Χρηστὰς πρὸς αἰγρὰ πρᾶγμαθ' ἰσχυρῶς ἔροϊ.
 Πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν,
 Καὶ πικρὸς ἔργα δυσέβειαν εἶδεναι.

Et Horatius lib. 3. Carmin. oda 16.

*Aurum per medios ire satellites
 Et perrumpere amat saxa, potentius
 Ictu fulmineo.*

*Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorumq; fames.*

*Quod verò ad originem & stirpem
 harum gentium attinet, in eam senten-
 tiam aliquando delapsus sum, ut ex Cha-
 mi*

mi posteris deductus esse, et parentis maledictis ac diris irretitas, in hanc extremam orbis partem, ab humanitate penitus semotam, relegatas crediderim. Quā meam sententiam mirabiliter confirmari sensi, cum è Lerio navigationis Brasiliensis cap. 16. cognoscerem, eundem idem sensisse sedecim annis antè, quàm Hispani auctoris, qui historiam generalem India scripsit, sententiam de eadem re eandem cognovisset. Et sanè in his rerum obscuritatibus nihil illa conjectura nobis magis verisimile occurrit, vel potius nihil occurrere posse existimo. Hæc de nostri seculi navigationibus præfari volui, vir Amplissime: ut nostrorum colloquiorum, quæ de his rebus inter nos habita sæpè sunt, memoriam renovarem, accommodatam ad eam rem quam tuo hortatu aggressi sumus. Te enim suadente & hortante navigationem illam Anglicanam è Gallico sermone converti, quam Forbissierius Anglus Septentrionem versus suscepit. Quæ quoniam te autore Latine loqui cepit, ad te potissimum eundem redit: sed præstat Pithoum ipsum exordientem et narrantem Latine audire.

AD DOMINVM DE ALTO ET PVEL

MONASTERIO, COMMISSA-
rium rerum bellicarum or-
dinarium, Præ-
fatio

NICOLAI PITHOI, DO-
mini de Chamgoberto.

NON DVBITO QVIN, SI
homines isti, qui summum bonum
opibus & diuitiis motiuntur, quib;
illud Poëta semper in ore habent:

O cives cives, querenda pecunia primum:
in hanc historiam inciderint: quam primum de
tot thesauris & immani opulentia, qua in Se-
ptentrionalis illius oræ visceribus abstrusa est,
narrari audierint, statim beatos illius regionis
incolas existimaturi, & cum iisdem, quantum-
vis barbaris, suam conditionem libenter per-
mutaturi sint. Aliis vero, qui miseras & cala-
mitates, quas plerumq; hæ immenso diuitiæ & o-
pes tanquam comites secum adducunt, conside-
rabunt: ii clades illius populi & durissimam con-
ditionem deplorabunt, dicentq; optandum, to-
tam illam malorum escam quam longissime ab
illis esse remotam. Nam pro sua prudentia, ani-
mis cogitationeq; præcipient, sibiq; videre vide-
buntur

buntur miseras gentes sub perpetuum durissima
servitutis jugum redactas, quæ antea aureo
quodam seculo, summa libertate & dulcissimo
otio, longè ab inimicorum metu remoti, suo jure
fruebantur, contenti rebus quas terra ipsis sua
sponte suppeditabat. Deniq; superioris ætatis &
aliorum populorum tristissimis eventis animo
repetendis, de futuris conjecturam facientes, ne-
quaquam dubitabunt quin eadem aut similia
his expectanda & perpetienda sint. Existima-
bunt enim eos omnibus his rebus, quas possident,
spoliatum iri, futurumq; ut in manus incidant
exterorum, qui eos ex patria transportatos, col-
locaturi sint ubi sibi quam maxime expedierit.
Quin etiam nullum alium eorum usum futu-
rum, quàm fissorum, ad excavandam scilicet
humum & rimanda terra viscera, ut detegant
thesauros, quos illa gremio suo abstrusus conte-
git: utq; instar mulorum & jumentorum tra-
bant vexentq; auri massas sine ulla spe præmii
aut mercedis. Uxores ipsorum & filie, impuro-
rum hominum violentiis & stupris obicientur,
inquent: ipsi tributis onerati, ac naturali liber-
tate spoliati, in indignam servitutem abducen-
tur: tandemq; cum terra omnibus thesauris ex-
hausta, ipsi autem egregiè suis bonis nudati fue-
rint, indignissime vocis præconis subjecti, plus of-
ferenti addicentur. Et ut in pauca conferam,
hanc summam suæ cogitationis isti facient, fore
ut cum his agatur, quemadmodum cum Indis &
aliis pluribus actum sit. Cæterum ita, qui saniore

judicio præditi fuerint, oculos animi paulo altius
attollent, considerabuntq, qua felicitas & pro-
speritas illis barbaris pro his thesauris in terra
visceribus latentibus, parata sit. Nam hujus a-
tatis homines ita comparati & lucri cupiditate
adeo inflammati sunt, ut sine spe alicujus emolu-
menti non facile aliquis reperiatur, qui naviga-
tionem suscipere velit in illas regiones, qua frigo-
ribus torpent, montibus altissimis & glacie per-
petua rigent, majore anni parte luce & splen-
dore Solis carent, ubi calidissima æstatis tempe-
ras ita frigida est ut media apud nos hyems: ad-
eò ut, si ita liceat dicere, in natura contemptum
facta videantur, ab hominibus barbaris, crude-
libus & anthropophagis habitata. Itaq, si illæ re-
giones omnino steriles & sine emolumento essent,
periculum esset ne perpetuò incognita manerent,
nec ullo hominum commercio frequentarentur:
quo fieret, ut hi quoq, miseri homines, qui in his
remotissimis regionib. hinc inde per vastas solitu-
dines dispersi sunt, perpetuò illam vitã immianem
& ferocem degerent, alieni ab omni civilitate,
& spoliati usu rationis, quodq, miserrimum est,
privati vero & summo hominis bono, quod in a-
gnitione Dei consistit, qui ideo hominem creavit
& in hoc amplissimum theatrum collocavit, ut
in eo & per eum gloria afficeretur. Nunc verò
cum exploratum certumq, sit istas regiones fer-
riles & auro divites esse, homines facilius allici-
entur, Deusq, Opt. Max. illorum iter secunda-
bit, ut Evangelii communicatione barbari isti
ad

ad mitiorem vitam traducti, assuescant ratione
uti, & se ad humanitatem comparent: utq; è
servitute diaboli (à quo hoc quidem tempore
captivi tenentur) liberati, incipiant frui im-
mensis illis beneficiis, quibus hætenus magno
suo damno caruerunt. Sed dicet aliquis, tam
molestam & periculosam peregrinationem nul-
la alia spe nisi lucri suscipi: nihilq; minus quàm
ipsum salutem & divinam in cognoscendo ve-
ro Deo regenerationem quari. Et sanè, ut dicam
quod sentio, non omnino fallitur qui ita existi-
mat: quin & ipse quoq; credo multo majorem
partem eorum, qui hanc peregrinationem susci-
piunt, nulla alia re quàm avaritia & habendi
acquirendiq; desiderio duci. Imò illi ipsi ingenuè
fatebuntur, se si sciverint illas regiones planè ste-
riles & sine ullo fructu esse, quantumvis populo-
se fuerint, nunquam tamen pedem extra patri-
am posituros propterea esse. Sed in hac re quoq;
incomparabilis & admiranda Dei Opt. Max.
bonitas & providentia apparet, qui cum perpe-
tuo paternam de salute hominum curam gerat,
optimè novit, quando & quomodo res à se desti-
natas in effectū deducere possit: & quidem rati-
one hominibus ignota & a judicio humano alie-
na, imò huic ipsi quandoq; repugnante. Quis
enim (ut hoc potissimum exemplo utamur) ex-
istimaret fieri posse, ut homo avaritia & pecu-
nia cupiditate inflammatus, quiq; nihil aliud
spectet aut propositum sibi habeat, quàm ut per-
sus & nefas immanes divitias sibi comparet: al-

teri prodesse, ejusq; commodum procurare possit? utq; is, qui in regionem aliquam ad exhauriendas asportandasq; ejus divitias se contulerit, ad augendam eam ornandamq; opibus autor esse possit? Neminem existimo tam fatuum aut stupidum esse, qui id affirmaturus sit. Verum opera precium sit considerare quomodo Deus hac omnia moderetur. Nam occulta quadam ratione hominum mentes ita incitat, ut quantumvis principio longè aliud sibi propositum, unamq; direscendi metam sibi præfixam habuerint, ipsi tamen ignari & inscii ad pietatis religionisq; semina in barbarorum istorum animis spargenda proficiscantur. Id quod accidet, ut spero in his, quorum in hac narratione mentio fit, nij ipsi sua ingratitude & pertinacia suam salutem impedierint. Nec verò timendum est ne idem his barbaris contingat quod aliis similibus, quos historia adèò crudeliter et immaniter tractatos esse testantur, ut sola commemoratio horrorem audientibus incutiat. Nam quoniam illis res est cum Regina tam humana, tam bona; tam pia, nullus exitus infelix pertimescendus est: cum certum sit, illam his rebus ea remedia adhibere, & pro sua prudentia ita providere posse; ut ea incommoda, quibus Indi expositi vexatiq; fuerunt, ab his Septentrionalibus arceantur prohibeanturq;.

HEROICVM.

Vos quicunq; Deo vultis gens sancta vacari,
Et

Et fertis populi laudem sub pectore fixam
Divini, ac magni gaudetis nomine Christi,
Vos inquam, memori decuit perpendere mente
Qua fors uestra esset, qua vos quoq; parte locati
Rebus in humanis, & quali munere sacris
Essetis tincti lymphis, iterumq; renati.
Nam nisi, qui dextra nos omnipotente tætur
Spiritus, ingenti res nostras ferret amore,
Nil nostra vita pejus, nil tristius esset.
Aut si, qua primo nocuit tristissima mundo
Undarum illuvies, nostros quoq; sava parentes
Fluctibus extremas rapidis pepulisset in oras,
Hospitia ut duri subeuntes frigida cœli,
Languenti terram colerent sub Sole jacentem;
Haud dubiè ignavis vita, brutaq; secutis
Uivendi leges, non sensus numinis ullus
Esset & agrarum vixissent more ferarum.
Sic nova gens quondã, submersi conscia mundi,
Et subnata recens, artis famaq; superbos
Linquere cum vellet titulos & ponere tota
Ingenii monumenta sui clarissima terra:
Urbem struxerunt, & vastis molibus altam
Turrim eduxerunt, qua cælum vertice summo
Tangeret & supra nubes se tolleret omnes.
Sed Deus ut valide monstraret robora dextra,
Hos ipsos vario lingua discrimine scissos
Hinc atq; hinc partes mundi dispersit in omnes,
Sic alii sevis undarum fluctibus acti,
Ast alii audaci cecaq; cupidine mentis
Confisiq; suis opibus dextraq; potente,
Terrarum varias longis ambagibus oras

Cepe-

*Caperunt latè, & sylvas, camposq₃ jacentes.
Verùm hos (extremas quicunq₃ remotius oras
Tentarunt, ausu circum præcordia magno,
Lentaruntq₃ maris longinqua aspergine remos)
Defecère hominum vestigia longius : Ergo
Non illi quicquam cernunt nisi montibus altis
Pendentes scopulos, summaq₃ cacumina rupis :
Et tenebras, noctisq₃ umbras & inania spectra,
Et serum segnemq₃ diem : sol nascitur agrè,
Lutea per nebulas ostendens pallidus ora.
Incurrunt oculis nocturni sydera cœli,
Et Luna facies, modò quæ per inania cornu
Incedit gracili, & pallentes humida vultus
Ostendit, liquidis cum emerfit nuper ab undis :
Et modò plena animis Phœbum se tollere contra
Audet, & obscuras evincit lumine noctes.
Illa quidem tempus vel quod jam protinus instat,
Vel quod præterit, monstrat mortalibus agris :
Non tamen est, certa sçq₃ vices, vario sçq₃ meatu
Illos qui doceat : mentemq₃ ad sydera tollat.
Qui primi terras ad eò cepere remotas,
Hosce suas jam sub leges mors atra vocavit.
Successère illis nati, natisq₃ nepotes,
Viq₃ solent umbris involvere tempora densis
Humanos actus, ignorant turpiter ipsi (cant.
Qua sint stirpe sati, aut genò unde ab origine du
Nec quicquã, nisi quæ firmet præsentia, norunt :
Et credunt hominès, velut ipsa animantia, natos
Vt brutas habitent terras, rationis egentes.
Et quod deterius longè, longe q₃ dolendum
Est magis, haud illos tangit reverentia Divùm,
Nec*

*Nec quid sit numen verum, cognosse laborant,
Quæ spes una hominū, sanctaq; est plena salutis.
Tale hominum genus est, de quo hac narratio
(scripta est,*

*Quos monstrat veluti pecudes ratione carentes
Vivere : quòd nihil est illis in fronte pudoris,
Non leges, non jura tenent, enormis & exlex
Gens, cui nulla usquam civilis portio vita est,
Humaniq; nihil : non ulla scientia rerum,
Aut sensus alii, quàm quos & belua sentit,
Ut querant misera latebrasq; & pabula vita.
Namq; heu, vix hominū dignādi nomine (sicut
Bruta solent) herbis cōplent sua viscera crudis,
Labraq; concretis jungentes arida lymphis,
Vt canis exerta lambunt glaciē undiq; lingua.
Quin etiam (res mira & verè dira relatu)
Humana ventrem solantur carne voracem.
Insuper è pecudum gens hæc sibi pellibus, arctas
Contextit braccas, grandes quibus integit artus.
Sed non dulcis amor illi, non pectoris ardor
Cognitus est, quo nos ipsi nos inter amamus.
O gens extremis degens miserabilis oris,
Etsi nec nomen, tua nec mihi natio nota est,
Nec quibus auricomus radiis illustria tangat
Regna Deus, noctisq; atra, lucisq; sequester :
Attamen humana cupio tibi prospera mente.
Fortunas en nosce tuas, en aspice segnis,
Quæ Deus è celso mittat tibi munera cælo :
Quas lintres hominesq; in curvo litore cernis,
Non veniunt ut te jugulent, mortiq; remittant :
Quod si divitias & terra viscere tectos*

Thesauros

*Theſauros quarunt : illos prohibere cavet
 Litoribus, portu potius teſtisq; receptos
 In lati ducas penetralia maxima regni.
 Hoſpitii pro jure ipſi tibi munera ſolvent,
 Qua nullo poſſunt extingui temporis ævo:
 Tuq; Deus celi rex atq; creator Olympi,
 Cordi hujus gentis totis incumbere caminiſ,
 Anglica ut hanc ſemper tutis accedere remis
 Gens queat & ſancti diſpergere ſemina verbi:
 Ut veluti hiſ noſtris laudaris maximus oris,
 Sic ſub Parrhaſia celebreris plurimus urſa.
 Et velut angelici laudant per cœlica templa
 Te cœtus, laudent homines glaciale per aquor.*

ELEGIACVM.

*Quid falſas queris, quas laudat fabula, naues:
 Et teris ingenio ſomnia ficta tuo?
 Aut cur conſumit bona tempora Iaſonis arbor,
 Et nunquam Euxino vellera viſa ſinu?
 Quanam ſumma fuit tanti tibi, quaſo laboris?
 Anne ut pro veris ſplendida verba ſeras?
 Nulla unquam pecudes ex fulvo, crede, metallo
 Geſtarunt villos, auricomæſue cutes.
 Quin potius veras naues cognoscere tendiſ?
 Hic Argo, Iaſon hic tibi verus adeſt.
 Hic etenim regio fulvo præcioſa metallo,
 Hic bona non ullo ſunt minuenda modo.
 O nimium felix, omni & præcioſior auro,
 Si vigeat veri cognitione Dei.*

NAR.

NARRATIO
DE MARTINI
FORBISSERI ANGLI

NAVIGATIONE IN REGIONES
Occidentis & Septentrionis, an-
nō CI^o. 15. LXXVII.
suscepta.

VM MVLTII PRÆ-
stantes hujus ætatis vi-
ri, jamdudū in eo elabor-
rarint, ut regiones mun-
di & terras antea incog-
nitas & diuturna igno-
rantia abstrusas, inquirerent, pateface-
rent & detegerent: & iis inquirendis, pa-
tefaciendisq; laudem singularem acqui-
rerent, et memoriæ posteritatis suum no-
men proderent: tum in primis, his proxi-
mis annis Martinus Forbissarius in ho-
rum numerum relatus, summa laude &
prædicatione dignus est. Is enim Capi-
taneus Anglus, naturæ dotibus egre-
giis & animi præstantia ac robore singu-
lari præditus, cum eadem opera non mo-
dò patriæ prodesse, sed & sibi gloriā
compa-

comparare delideraret : conitituit anno
O. R. CIO IO LXXVII navigationem
suscipere versus mundi regiones
maximè Boreales, in quibus nulladum
hominum, qui illuc penetraissent, vesti-
gia impressa essent.

Principiò itaq; iter ad Catainam &
alias terras ac regiones finitimas navi-
gando versus Occidentem & Septentri-
onem perquirere & aperire decrevit: qui
cursus (quantum conjecturis assequi li-
cet) est juxta latus Americæ Septentrio-
nale & Occidentale, inter Corum & A-
parctiam ventos excurrans. Aiebat au-
tem Americam esse insulam, in quam no-
stri mercatores occasionem haberent na-
vigandi secundum littus nostrum, quod
maximè omnium Europæorum septen-
trionale est, ad negotia et mercaturam in
Asiæ regionibus brevi temporis spacio,
majore cum emolumento, minoreq; sum-
tu quàm ex aliis regionibus, obeundam
exercendamq;.

*Cataina amplissimum Magna Tartaria re-
gnum est : qua per vastissimas & latissimas ori-
entis solitudines ad utrumq; Oceanum Orienta-
lem & Meridionalem, ex una parte, ex altera
ad Tanaim & Persidis ac Turcorum regnum
extensa,*

extensa, utramq; Scythiam & multas alias terras, ut Sericam, Ariam, Sinarum regionem, ad quam Lusitani accedunt, complectitur. Principem totius generis Magnum Chamum nominant. Regia sedes est civitas Gombaleschia, cujus ambitus duodetriginta millia passuum habere perhibetur, hoc est, septem miliaria Germanica. In eadem est urbs Quinsea, cujus ambitus (ut Paulus Venetus scribit) superat centum millia passuum: habetq; duodecim millia pontium tantæ altitudinis, ut naves onerarias explicatis velis facile admittant. Quod Bodinus fabulosum putat.

America dicitur novus orbis, ab Americo Vesputio navigationis duce detectus. Americus enim ille post Columbum Genuensem, anno 1497. jussu regis Castilia eam regionem ingressus est. Vnde Adolphus Mekerchus.

*Inferiore solo quam cernis, America dicta est:
Quam nuper vectus pelago Vespucius audax
Vi rapuit, tenero nympham complexus amore.
Illa oblita sui, castiq; oblita pudoris
Nuda sedet torum corpus, nisi vitta capillos
Plumea vinciret, frontem nisi gemma notaret,
Ambirent teretes nisi tintinnabula furas.
Ligneæ clava olli in dextra: qua mactat obesos
Atq; saginatos homines, captivaq; bello
Corpora, quæ discissa in frusta trementia lentis
Vel torret flammis, calido vel lixat aheno.
Vel, si quando famis rabies stimulat mage, cruda
Et jam caesa recens, nigroq; fluentia tabo,*

Membra vorat , tepidi pavitant sub dentis

(artus,

*Carnibus & miserorū et sanguine vescitur atro.
Horrendum facinus visu, horrendumq; relatu.
Quid non impietas designat barbara ? quid non
Contemtus superūm ?*

*Aspicis in lava fœdatum cade recenti
Humanum caput. En arcum celeresq; sagittas,
Quis solet , adducto dum flectit cornua nervo,
Vulnera certa viris certamq; infligere mortē.
Mox defessa hominum venatu tradere somno
Membra volens, lectum contextū; rarius instar
Reticuli, gemino à palo quem fixit utrinq;
Conscendit, textoque caput reclinat & artus.*

Præfectus itaq; noster Forbissierius
superiore anno c 10 10 Lxxvi consili-
um suum ac decretum, non sine summo
vitæ ac salutis periculo, eductis secum
duobus myoparonibus, in effectum de-
ducere constituit : sed primis ejus ceptis
fortuna defuit, quòd nimis intempestivè
& tardè alienissimoque tempore ad desti-
natum locum pervenisset. Iam enim fri-
gore, glacie & pruina (quæ summa in il-
los locis, asperrimaq; sunt) omnia cepe-
rant peruri, adeò ut re infecta, eò unde
venerat, reverti coactus sit : unum illud
adeptus , ut iter aperiret patefaceretq;
quò

quò postea audacius & majore cum confidentia, tam peregrinam & barbaram oram adire posset. Prima tamē ista navigatione quinque ex suis comitibus amisit.

Ille igitur incepti perficiendi, & id quod semel suscepisset, ad exitum deducendi cupidus: reginam Angliæ instruit, quanto cum emolumento & comodo suorum subditorum negociatio, mercatura & commercia in illis regionibus exerceri possent: multaquē dixit de modo & ratione, quia ad optata pervenire posset: commemoravitque ingentes fructus, quos inde haurire & consequi liceret. Regina itaque cum certius, an res ita se haberet, explorare cuperet: præfecto navem centum & octoginta doliorum capacem, duoque parva aphracta, commeatu & aliis rebus necessariis in semestre instructa, curavit: additis epibatis centū & quadraginta tam nobilibus, quàm propugnatoribus & remigibus, qui præfectum comitarentur: mandavitque ut priorem cursum relegerent, & ulterius, quàm antea fecissent, progredierentur.

Nos igitur mandatum Reginae secuti, è

ti, è Blakevalle (diftante duabus leucis
XVI. aut circiter à Londino) a. d. x xv i Maij,
Maji. anno c i o i o l x x v i i solvimus: an-
corasq; jecimus in portu Harvvickio, u-
bi ea, quæ ad nostras naves instruendas
neceffaria videbantur, comparavimus.

*Londinum, à C. Cafare Trinobantum (ut
plures exiftimant) nuncupatum, totius Britan-
niæ regia, multarum gentium commercio nobi-
litate, exculpta domibus, ornata templis, excelfa
arcibus, & deniq; rerum omnium copia atq; o-
pum affluentia valde mirabilis. Invehit in eam
totius orbis opes ipfe Tamefis fluvius, ftatis ho-
ris Oceani æftibus fuperbus & tumidus, onerari-
is navibus ab oftio per fexaginta millia paffuum
ad urbem tuto femper & præalto alveo naviga-
bilis. Ripas undiq; peramœna villa prædiis atq;
memoribus diftincta paffim exornant: ab inferi-
ore fcilicet parte Regia domus Grinvicia, ita
Anglicè à viridariis appellata: & in fuperiore
Prætorium nomine Ricemundum: in medio au-
tem nobilis ftructura exurgit VVeftmonafteri-
um, ab occidua parte urbis, Foro judiciali ac di-
vi Petri templo, Regum fepulcris exornato, lon-
gè clariffimum: atq; item vigefimo lapide à Lon-
dino regium castrum Vindoforia fecedentis re-
gis peramœna fede, aliquotq; regum fepulcris
& Garetteriorum fodalium cerimonia percele-
bre. Olores autem agminatim lato occurfu & fe-
ftivis cantibus fubeuntes claffes excipiunt, ac un-
diq;*

diq; retia siluris atq; salmonibus expanduntur. Iungitur ad urbem lapideo ponte structura mirifici operis, nec ullis imbribus augetur, cum unis tantum aestibus intumescat. Aula & foro Gallicus sermo familiaris est, addeò ut ad nobiles etiam fœminas perveniat.

Ad ultimam dicti mensis diem, cum XXXI. ancoras subduxissemus, & in tutelam *Maji*. Dei Opt. Max. nos commendassemus: vela ventis dedimus. Itaq; leni vento & secundo velificantes, remos inhibuimus circa Insulas Orcades, vulgò appellatas Orkney, quæ numero triginta, Scotiæ adjacent: illicq; aqua recente naves nostras oneravimus. Noster præfectus nobilibus & militibus suis, è nave egrediendi & se recolligendi potestatem dedit. Sed quamprimum nos incolæ illarum insularum conspexerunt, in fugam effusi, tuguriisq; suis & casulis derelictis, ad arma conclamare & cæteros, ut in hostium adventu, excitare cæperunt. Verum nos tum nutibus tum amicis significationibus id effecimus, ut ad sua mapalia redirent. Hic tantus pavor, tantaq; consternatio, quam illis noster adventus attulit, argumento mihi fuit, miseros illos homi-

nes à piratis, & maritimis prædonibus,
qui eos in fugam compullos, sedes suas
relinquere cogant, frequenter infestari.

Ædificia illorum & domicilia valde
ruditer & nullo propemodum sumtu,
silice & sine ullis fumariis extructa sunt
Ignem in mediis ædibus excitant: in qua-
rum una parte paterfamilias cum tota fa-
milia cibum & somnum capit: in altera,
sub eodē tecto pecus stabulatur. Genus
est hominum ab omni civili cultu alienū
Lignis carent, sed eorum usum explent
celpites terreni & boum excrementum,
Aliquid leguminis, frumenti, avenæ ha-
bent: quarum rerū vectigal suo regi pen-
dunt. Præcipuè verò piscatus exercent.
Est enim in hac insula magna vis et copia
piscium, quos ad solem & ventum exic-
catos induratosq; reponunt. Cibos per-
quā sordidè paratos, sine sale comedunt.
Habitatus & vestitus planè rusticano mo-
re ad similitudinem Scotorum est com-
paratus. Nummos viles & nullius pre-
cii possident. Religione nihil à Scotis
differunt: habentq; templa illorum tem-
plis similima. Sed quoniam piscatores
Anglicani, & ii qui in Islandia piscatur
ram

ram exercent, horum mores vivendiq;
rationem melius depingere possunt quā
ego, illis ipsis hæc describenda relinquo.

Postq; ex hoc portu egressi sumus (qd *VIII*
factum est a. d. VIII. Iunii) cursum per *Iunii*
petuō tenuimus inter Corum & Apar-
ctiam, usq; a. d. III. Iulii. Quo toto tem-
poris spacio tam raræ noctium tenebræ
fuerunt, ut ne obscurissima quidem earū
noctium impedire potuerit: quò minus
& libros legere & tempus fallere pro suo
libitu quisq; nostrū potuerit. Quæ com-
moditas in tam longinquo itinere, tamq;
spatioso & amplo mari navigantibus nō
parva est: præcipuè verò cum venti ab o-
mni parte ingruunt, & undæ spumantes
ultra solitū inflantur. Veruntamen hoc
beneficiū tam illustris noctis non dur-
rat ultra sex hebdomadas in illis locis: ni-
mirum tum duntaxat, cum Sol Tropico
Cancrī vicinus est. Verum ubi poli ex-
altatio est septuaginta aut octoginta gra-
duum, ibi diutius durat.

Cum jam itinere sex dierum ab Orca-
dibus abessemus, toto illo mense sine
intermissione ingentes & proceras abie-
tes, quæ maris undis agitabantur, & si-
ne controversia ingentium torrentium

impetu evulſę, in mare præcipitate erant, obvias habuimus. Iſlandi nulla alia materia ad calefaciendum utuntur, eamq; in litore ſuo colligunt : crediderimq; has arbores è novo orbe deferri æſtu maris, qui à Favonio in Subſolanum recipro- cando excurrit.

IIII. Ad IIII diem Iulii ad Frieſlandiam
Iulii. appulſi , ingentes glaciei inſulas vidi-
mus, quæ X. aut XII. leucis ſeu dimidi-
atis totidem Germanicis miliaribus à
noſtri litoris latere abeſſe nobis videban-
tur : quarum quædam longitudine dimi-
dia leuca, quædam plus minusq; ſe ex-
tendebant, quantum conjectura aſſequi
poteramus : oculorum enim ſenſus eas
vix XXX aut XL orgyias æquare ju-
dicabat. Certe verò de his nihil affirmare
licet, præſertim cum in iſto loco maris
profunditas tanta ſit, ut nulli uſui nobis
bolis fuerit.

Nos quidem ſperaveramus fore, ut in
his locis fragantiſſimorum ſuccorum
& liquorum ſuaviſſimo odore reficere-
mur, & avium dulciſſimo cantu demul-
ceremur, ſicut in aliis regionibus & locis
accidit, quæ ſub temperatiore zona ſunt.
Sed

Sed spes nostra nos longè fefellit. Nā et si
mense Iunio et Iulio in has oras penetra-
veramus, tempestas tamen adeò aspera et
difficilis fuit, ut vix asperiores difficilio-
remq; navigantibus accidere posse exi-
stimem. Diversi enim iiq; asperrimi Bo-
reæ flatus, grandine & nive commixti,
usq; adeò nos oppugnarunt, ut credere-
mus naturam rerum eversum & terræ
coelum mixtum iri: & ut paucis comple-
ctar, videbatur nobis æstas subita com-
mutatione in hyemem conversa: quod,
scio, incredibile propemodum & παράδο-
ξον videbitur illis, qui cogitant alias regi-
ones Septentrioni proximiores (quales
sunt quæ sub LXX. gradu jacent) mul-
tò esse temperatiores, quàm ista sit, ubi
poli exaltatio non excedit sexagesimum
primum gradum. Glaciēs toto isto late-
re durat et perennat non aliter quàm val-
lum aut murus continuus, ut ea ratione
propugnaculi vicē illi regioni præbeat,
& eum qui accedere velit, summum vitæ
discrimen adire cogat. Præfectus noster
ariduum integrum, instructis navibus,
periclitatus est, an ad terram appellere
posset; sed cum animadverteret, nulla ra-

tione se voti sui compotem fieri posse, co-
actus est infecta re discedere & suum co-
natū in aliud cōmodius tempus differre.

Sunt præterea in tota illa acta excel-
sissimi montes, perpetua nive contacti,
exceptis quibusdam jugis, quorum verti-
ces adeò sunt acuminati, ut in his nives
hærere non possint, sed impetu et violen-
tia ventorū impulsæ ad terrā deferantur.

Præterlegimus illud litus integro qua-
triduo ita, ut nullum indicium aut vesti-
gium appareret, quo colligere possemus
an terra ista habitaretur. Vidimus qui-
dem aviculas aliquas, quæ propter tene-
bras & nebulas densas, quibus ista regio
obnoxia maximè est, à terra aberrantes,
in nostra navigia inciderunt. Vnde con-
jecturam fecimus, terram illam habitabi-
lem & interius amœniorem ac mitiorem
esse, quàm foris prima fronte promitteret.

*VIII. & XVIII. lu-
lii.* Ex eo loco solvimus a. d. VII. men-
sis Iulii. Ad diem XVI. animadvertimus
terram, quam præfectus noster à prima
sua navigatione vocaverat *Der Königin
Boisland*, hoc est, primā Reginæ terram.
Insula est, ut existimamus, proxima con-
tinenti subjunctæ quam Americam vo-
cant,

cant, & ex altero latere opposita insulæ, quam nostræ navis magister Insulam Hasleam vocabat, quæ valdè vicina est continenti Asiæ. Inter has duas insulas fretum est, à præfecto Forbissierio Strictum cognominatum, per quod (ut opinio fert) navigare licet in mare Australe, quod vulgò del Sur dicitur: etsi id nondum exploratum est.

Australe pelagus hic intellige, non quo rectè in Austrum navigatur, aut quod polo Antartico subest: sed cum Indica continenti duplici utrinq; Oceano alluatur: qui in Meridiem & Occidentem vergit, Australis & vulgo Mare del Sur: qui in Orientem & Septentrionem, Septentrionalis appellatur, vulgò Mare di Tramontana. Verum mare illud Australe Vascus Nunez Valboa primus reperit, moxq; ejus ora præfectus designatus est.

Nec verò unquam adduci possum, ut credam ullam aëris temperiem tantam sub isto cœlo esse, quam diu sol per Septentrionalia signa incedit (quod spacium est dimidiati anni & unius diei) quæ tam vastos & immanes glaciei aggeres (quos rectè excelsis & monstrosis montibus comparare possis) rumpere & dissolvere queat, & inde has ingentes quadras

dras detrahat, quæ ita ut dictum est in mari fluctuant : præsertim cum maxima solis altitudo non excedat viginti tres gradus & triginta scrupula prima. Potius itaq; crediderim, aliunde id accidere, nimirum aut ab impetu & vi aliquorum torrentium, aut ad minus à violentia æstuum marinorum variè recipiantur. Sed ut rem in pauca conferam, tanta frigora sensimus, priusquam istam terram attingeremus, ut nisi longitudo dierum aliud nos docuisset, uno momento et ictu oculi in rigidissimam asperrimamq; hyemem nobis delati videremur.

Verum id nos omnium maximè attonitos habuit, quod primo nostro adventu, ex omnibus partibus nihil nisi arduas & densas glacies conspiciere potuimus, ita ut primo aspectu aliud suspicari non possemus, quam freta ista ingenti glacierum muro munita et conclusa esse : quæ res animos nostros ad desperationem propemodum adegit. Sed præfectus noster animi magni & fortis vir, cū in eas regiones penetrare, & Deo bene iuvante iter hoc patefacere, licet omnia pericula sibi proposita sciret, omnino decrevisset:

creviffet : adeò militum fuorum animos
erexit & incendit, ut quàm ipfe pro Re-
ginæ fervitio & patriæ emolumento ad
audendum paratus efferet, tam promptos
alacresq; ad fequendū eos redderet. Itaq;
cum duobus myoparonibus, quos fecum
ea de caufa adduxerat, bis fecundum lit-
tus orientis & infularum adjacentium,
ultro citroq; trajecit. Interea navis &
duo aphracta, ne à glacie iplis pericu-
lum efferet, in alto fe tenebant.

Interim dum præfectus nofter terram
illam inquiret, & ripæ appropinqua-
ret, aliqui ejus regionis incolæ, conſpi-
ciendos fe nobis exhibuerunt, saltan-
tes & cum clamore ineptisq; gesticulati-
onibus tripudiantes, quæ nos admiratione
ſuſpenſos tenuerunt. Præfectus nihil
non tentavit, omnemq; lapidem movit,
ut eos ad ſe alliceret omnis generis blan-
ditis demulſos : donaq; obtulit illis cul-
tellos & alias ejusmodi nugas ac apinas
tricalq;. Verum tam ſuſpicaces, cauti &
verſuti erant, ut nihil è manu noſtra acci-
pere vellent, ſignisq; quibuſdam demon-
ſtrarent, ut ſi quæ illis donare vellemus,
in terram exponeremus. Quod cum fe-
ciſſe-

ciffemus, dona nostra accipiebant, & loco permutationis aliquid è contrà suarū rerum relinquebant: alia ratione nullam nobis fidem habituri erant.

Tandem duo ex illis, positis armis, contra præfectum veniebant, qui vicissim ad illos properavit, suisq; serio mandavit, ne se commoverent: statimq; omnibus amicitiae & benevolentiae signis rectà ad eos ire perrexit, id agens ut alterū ex illis in suam potestatem adduceret. Sed illi nullo modo eum expectare sustinuerunt, seseq; celerrimè in fugam conjicientes, resumtos arcus sinuare, et in præfectū sagittas emittere coeperūt, nullo metu nostrorū qui ad eos terrendos præsto erant. Veruntamen etsi sedulo sibi caverent, duos tamen ex illis cepimus, quorū alter nobis elapsus est, alter captivus permansit: ex reliqs verò plurimi vulnerati sunt.

Illi, quos præfectus noster ad præsidium & tutelam nostrae navis & duorum aphractorum reliquerat, interea dum istam regionem illam & insulas à latere ripae orientalis adjacentes inquirat: à procellis & impetu maris ita oppugnati fuerunt, ut vix evaserint, timuerintq; ne in altum delati, præfectum nostrū, qui parum com-
meatus

meatus secū habebat, è conspectu dimitterent: Quod ne ipsis accideret, tempestatem ingentem, quę circa mediam noctem illis supervenit, & furiosam oppugnationem, qua à glaciibus vastis et ingentibus, oppugnabantur, magno animo sustinuerunt: adjuti noctis claritate, quę hoc tempore perpetua erat: & industria dexteritateq; præfecti tormentis, qui artis nauticę peritissimus erat.

Postridie (qui erat x i x. Iulii) præfatus ad nos cum evangelio rediit. Affirmabat enim ingentes opes post illos steriles & desertos mōtes latere. Spes igitur illa, qua tam immensos auri thesauros jã planè devoraveramus, ingentē nobis lætitiā attulit; omnemq; sensum malorū et laborum, quos perpelsi eramus, ex animo nostro delevit: metumq; ac cogitationem periculorū, quę præterita nocte adieramus, ademit. Nihil igitur aliud spectabamus, quam ut angore & animi tristitia omīssa, abjectaq; quā primum sitim auri expleremus, et cupiditati nostrę infinitę quocunq; modo satisfaceremus, vix tantas spes animo capientes, existimantesq; vix fieri posse, ut tantum desiderium nostrū ulla auri quantumvis divite vena satīari posset. Quæ-

*XX.
Iulii.*

Quatriduo post nostrum ad fauces & angustias ejus transitus appulsum, Zephyrus & Corus glacies hinc inde dispergentes, aditum & transitum nobis ampliolem latioremq; effecerunt, ita ^{III} ad XIX. diem dicti mensis sine ullo impedimento ingressi sumus. Sequentie die cum præfectus noster latus occidentale bolide demissa exploraret, amœnum locum pro nave & duobus aphractis, quæ adducta erant, & ad permanendum in anchoris idoneum & tutum depræhendit: Omnes igitur vivi & sani appulimus, uno excepto, qui morbo consumtus est. Hanc stationem appellavimus Iacmæus Sonde, hoc est fauces Iacmanni. Sunda enim vocabulum est ab angustis maris faucibus.

In summa, qui in has regiones navigare velit, is secum ita rationem subducatur, ut cogitet non solum per ventorû asperrimos & impetuosos turbines et maris fremitus terrificos: sed etiam per insulas plurimas & montes glacie concretos, planeq; horrendos visu, sibi navigandum esse.

Interea dum in illa acta naves nostræ
in an-

in ancoris itabant, obſervare eas diligenter cogebamur, & perpetuò contis, longuriis & remis machiniſq; ingenioſis amoliri et depellere magnos cumulos glaci-
erum, quæ in fruſta prægrandia & quadras ingentes diviſæ, hinc inde ſecundum æſtus maris contra noſtras naves non ſine periculo fluctuabant.

Præfectus noſter cum diligenter perluſtraſſet et obiiſſet terram illam, quæ Americæ ſubjecta continens eſt, nihilq; votis & optatis ſuis dignum reperiſſet, abiit cum duobus aphractis parvis verſus marginem orientalem, quæ continens eſt Aſiæ ſubjecta & vicina: ibiq; navem, quoad ipſi commodum videretur, reliquit.

Lapides illius continentis verſus Americam, radiis ſolis percuſſi ita lucent & ſcintillant, ut aurei videri poſſint. Sed hîc quoq; verum depræhendimus eſſe vulgatum proverbium, quo dicitur, non omnia eſſe aurea, quæ auri colore luceant. Nam ſpe noſtra fruſtrati, invenimus pro theſauro lapides ſplendentes.

In hac rîpa occidentali invenimus piſcem mortuum, qui undis maris agitatur,
D tur,

tur, & in roltro unicum cornu rectum
gerebat, longitudine unius ulnæ cum se-
misse. Cornu autem intus cavum erat &
superiore parte fractum. Quidam ex no-
stris injecerunt in id araneas, quæ è vesti-
gio moriebantur. Itaq; nobis videbatur
esse Monoceros marinus. Et sanè exper-
ti postea sumus, easdem vires & qualita-
tes habere, quas Monocerotis cornu ha-
bere dicitur.

*De Monocerote Iovius lib. 18. historiæ
sic scribit. Monoceros animal unicornæ, pulli
equini forma, colore cinereo, jubata cervice, hir-
cina barba, bicubitali cornu armatam frontem
præfert, quod levore candoreq; eburneo & palli-
dis distinctum spiris, ad obtundenda hebetan-
daq; venena, mirificam potestatem habere dici-
tur. Cornu enim immisso & per lymphas circum-
ducto fontes expiari perhibent, ut salubriter bi-
buntur, si inde virore bestia præpotarint. Id vi-
vo animali non detrahi, cum ullis insidiis inter-
cipi nequeat. Cornu tamen sponte decisum in de-
sertis reperiri, ut in cervis accidere videmus
qui ex senectæ vitis renovante natura, vetus
cornu exuunt, venantibusq; relinquunt. Hoc
cornu regis impositum mensis, toxica si qua sint
epulis indita, emisso statim admirabili sudori
convivis prodere narrant. Cæterum de vi tanti
dotis in hoc animante nihil plus affirmaverim
quàm*

*nam quod evulgata fama credentibus suadet:
um antiquorum autorum nemo, quod legerim,
rater unum Ælianum Græcum, quicquam de
iac monocerotis admiranda potestate prodide-
it. Hac ille.*

Posteaquam præfectus noster idoneā
rationem pro navibus invenisset, & auri
antum quantum volebat collegisset: mi-
it nostrum magistrum cum aphracto ut
navem adduceret. Et cū bolide explora-
ret locum, quem invenerat cum oram
occidentalem legeret, animadvertit pro-
tul duo tentoriola pellibus balenarum
tectā, in eoꝝ paucos homines: qui quā
primū nos conspexerunt, in fugam ef-
fusi, in montes se præcipites contulerunt.
Itaq; magister navis nostræ ad tentoria
illa perrexit, & cum in his aliquot cultel-
los, tintinnabula, specula & alias ejus ge-
neris apinas reliquisset, discessit relictis
omnib. rebus quas ibi invenisset, excepto
uno cane quem secum ad navē abduxit.

Eodem die, consilio habito, constitui-
mus omnia experiri ut barbaros istos
mitigaremus & ad nos alliceremus: aut
ad minus aliquos exciperemus, ut ex iis,
si fieri posset, cognosceremus quid no-

stris hominibus factum esset, quos n
riore anno amisissimus.

Cum ejus rei gratia ad eum locū, ubi
tentoria vidimus, accessissimus, animad-
vertimus eos tentoria loco movisse, & ad
littus in angulū, qui in mare excurrerat,
transtulisse: ut si aliqui, qui se persequere-
rentur, supervenissent, in navigiola sua se
conjicere & fuga salutē consulere pos-
sent. Quo animadverso, nostros in duas
cohortes divisimus, & circumdato mon-
te, in quem se contulerunt, cum impetu in
eos irruimus. Verū quā primum nos
ipsis visi sumus, rectā ad navigia sua, ma-
xima parte remorum relicta, confuge-
runt: cumq; naves essent ingressi, enavi-
garunt totum illud littus, ubi nostri my-
oparones illos consecuti, ut in terram
se præcipitarent, coegerunt: quod sanē
non fecissent, si illis omnium remorum
suorum copia fuisset, & frustra tempus
in illis persequendis consumissemus.

Quamprimum in littus exscenderunt,
furioso impetu cum arcubus & sagittis
suis in nostros irruerunt: sed nos nostris
telis complures illorum faucivimus.
Cum igitur se vulnerari cernerent, ex al-
to se

to se in subiectum mare præcipites dederunt & se submerserunt, nihil nisi hostile de nobis timentes : cum nos salutem potius illorum nobis propositam habere-
mus, si modò nostræ fidei se credere volu-
issent. Sed, ut gens omnis civilitatis &
humanitatis expers, & misericordiæ in
extremis periculis ignara, remedium à
morte petebat, seque immitibus maris un-
dis submergere, quàm in nostram miseri-
cordiam confugere malebat. Alii cum
viderent quonâm res suorum sociorum
recidissent, statim montes occuparunt.
Duæ tamen mulieres, cum fuga elabi
non possent, loco vectigalis remanse-
runt: una propter senectutem, altera pro-
pter onus infantis quem gestabat. Ista
vetula tam deformis & turpis erat, ut no-
bis horrorem incuteret, suspicabanturque
nostri homines eam esse veneficam, quæ
causa fuit ut illa dimissa, juniorem cum
infante retineremus. Hunc locum appel-
lavimus Blondi ponit, hoc est, angulum
sanguinis.

Verum enimverò cum cognovisse-
mus barbarorū istorum furias & crude-
litate, & quod nulla amicitia illos no-

bis adungere possemus : constituimus
inviti & præter voluntatem nostram, de-
inceps severius cum illis agere: ideoq; re-
verſi, omnia vastavimus quæ in ipsorum
tentoriis erant, statimq; nos in nostras
naves recepimus.

Divitiæ ipsorum nec in auro, nec in
argento, nec in gemmis, nec in tapetibus
consistunt. Lintres habent pellibus bale-
narum & cervorum tectas. Canes ipso-
rum similes lupis sunt : nisi quod omnes
ferè nigri sunt. Habent & aliam supel-
lectilem, sed quam curare operæ preci-
um non sit.

III. &
IIII. Au gusti.
Tandem cum in isto occidentali late-
re, quod Americæ subjectum & conti-
nuum est, ferè quindecim dies in ancoris
stetissemus : tertio die Augusti discesi-
mus, & quarto ejusdem, nostrum præfe-
ctum in litore orientali invenimus: ibiq;
bolide missa terram invenimus, quam
Annam VVarvvickan à nomine Comi-
tissæ appellavimus.

Nostro præfecto placuit, in hac insu-
la naves & duo aphracta onerari lapidi-
bus mineralibus quos invenisset : ut hoc
quasi symbolum primæ et secundæ navi-
gatio-

gationis solveret, eosq; qui vitam suam in hac expeditione periclitati essent, pro meritis suis remuneraretur. Tot laboribus exhaustis, divino beneficio incidimus tandem in auri tantam copiam, tantumq; thesaurum, ut imitati diligentiam nostri præfecti, à primo die Augusti ad x x i i invenerimus & terrestri itinere adduxerimus ducenta dolia, quas Tonnas vocant, existimantes hoc pondus satis esse ad navem nostram & duo aphracta oneranda: sperantesq; fore ut Deo benè fortunante & Regia majestate permittente in posterum plus lucri faceremus ex tali beneficio, quod regionis illius septentrionalis viscera, quæ hucusq; incognita & abstrusa erant, nobis pollicerentur.

Interea dum commoramur in illa insula, aliqui regionis illius incolæ, alio atq; alio tempore secundum littus, sed è longinquo se nobis conspiciendos dabant. Noster itaq; præfectus cupidus cognoscendi, quid cum illis, quos in prima navigatione amisisset, actum esset: sumtis secum paucis, quorū præsidio uteretur, ad eos perrexit, et per signa quid sibi vel-

let, ostendit. Illi quoqꝫ ipsi primo adventu signis quibusdam nobis indicabant, tres de quinqꝫ illis nostris adhuc vivere, & se petere atramentum & papyrum, quæ ad illos deferrent: se intra triduum aut quatrimum redituros: nos verò credebamus fore ut eos quoqꝫ secum adducerent. Significarunt etiam nobis se Regem habere, qui vocaretur Cacoughe, qui à servis succollantibus gestaretur: hominem esse quadratum & robustum, quiqꝫ longitudine & crassitie longissimum robustissimumqꝫ quemvis è nobis excederet.

Nos itaqꝫ papyri folium, atramentum & calamos illis dedimus: quæ tamen de nostris manibus accipere noluerunt: sed in terram poni iussa, nobis discedentibus sustulerunt. Idem perpetuò faciebant cum aliquid cum ipsiis permutare volebamus, relinquentes tot res de suis, quot nobis in compensationem earum, quas à nobis accepissent, dare volebant. Quæ res argumento nobis fuit illos commercia agitare cum aliquibus populis vicinis, aut ab ipsorum regione hos non procul esse disritos.

Qua-

Quatriduo post aliquot ex illis barbaris reversi sunt, sed non eodem loco quo illos vidimus; quæ res principio nostrum præfectum summa lætitia affecit, quum speraret fore ut hac vice aliquid de suis audiret. Itaque sumto navigio & sociis aliquot, ad eos perrexit. Illi quam primum præfectum conspicati sunt, in gaudium effusi, signo dato monuerunt ut ad angulum quendam insulæ illius appelleret, in quo in insidiis ingentem suorum turbam collocarant. Noster verò præfectus dolo intellecto, noluit diutius ibi hære, signoque illis dato ad suam navem reversus est.

Cum aliquando præfectus noster litus illius regionis cum duobus myoparonibus legeret, ea de causa ut in reditu res suas melius & tutius disponere posset: accidit ut conspiceret eminus tres canidos, qui tamen non minus astuti erant quam nigri ipsorum socii: innuentes nobis ut ad se accederemus. Præfectus noster perpetuò sperans aliquid se posse de suis cognoscere, appropinquavit littori, sed animadvertit majorem numerum eorum esse, quam aliàs fuisset, qui se post

cautes & colles occultarent. Hi tres plani, qui personam impostorū egregiè sustinere noverant, omnibus modis id agebant, ut nos è navi egressos ad se allicerent. Cum autem nos non moveremus, nec blando vel vultu vel sermone illos exciperemus, diligentius nobis innuere ceperunt, simulantesq; se nobis esse amicos, tres se solos & inermes esse monstrabant. Cum verò cernerent hæc omnia se frustra tentare, unus ex illis nobis obtulit carnem, quam posuit in ora litoris, existimans se hoc bolo nos allecturum & persuasurum ut in terram egrederemur, ut exinde nos compræhensos cibum suum facerent. Sed hanc illorum astutiam facile subodorati, uncum illis projecimus, cui infixerunt carnem, eamq; ad nos pertractam obtulimus viro & mulieri, quos ceperamus: qui cibus, quoniam nostræ vivendi rationi nondum assueti erant, illis valde gratus accidit. Sic barbari isti, quanquam se valdè callidos & astutos existimarent, sua tamen spe & opinione frustrati sunt.

Verum enimverò his minimè contenti: accidit ut unus eorum, qui se claudum

dum & elumbem simulabat, litori paulatim appropinquaret, & quasi se pedibus sustinere non posset, sicubi iter impeditum aut difficile erat, socii humeris se injiceret. Tandem cum ad littus venisset & in terra confedisset, socii ipsius, ipso solo illic relicto, abierunt existimantes fore ut nos ad eum capiendum veniremus. Sed præfectus noster, qui facile intelligebat quid monstri hîc aleretur, iussit quendam ex militibus glandem è bombardâ versus hunc barbarum mittere: quo facto, cum arena & glareâ in illius oculos insilirent, in momento in pedes se coniecit, & instar vertagi, ne expectatis quidem sociis qui sibi suppetias ferrent, ocysimè se eripuit, & ad suos se contulit: qui cum se occultassent, eodem momento cum arcubus, sagittis, telis & fundis in apertum se dederunt. Noster præfectus quadraginta circiter glandes è tormentis manuariis mitti iussit, quibus complures vulnerati sunt. Atque hæc unica ratio est eos in posterum in metu continendi, quandoquidem benevòlentia adungi non possunt.

Hoc

Hoc totum est quod de nostris sociis perquirere potuimus, & hoc responsum est quod ad literas suas præfectus noster accepit. Sed ex his callidis & malitiosis technis facile intelligi potest, quæ natura sit horum barbarorum, quos toties periclitati sumus. Existimamus autem has technas illos usurpasse ideò, ut recipere per eas possent suos populares quos ceperamus.

MORES, VITA, VI- CTVS, HABITVS

HORVM POPV-
lorum.

BArbari isti, qui in illa regione habitant, sunt valdè magno corpore, bonæ proportionis, colore adusto & simili nostrorum rusticorum, qui ut vitam sustentent et victum comparent, in locis ardori solis expositis perpetuò laborant.

Capillos ferunt satis longos, & in extremo eos radunt lapide acuto aut instrumento instar cultri facto. Mulieres prolixos crines alunt & duobus nodis laxis con-

constringunt, qui illis in oculos incumbunt, secundum bina tempora: quod reliquum est nodo astrictum in cervicem rejiciunt. Quædam ex his acicula cutem scarificant, lacerantq; mentum, frontem et exteriorem manuum cutem, postea colorem certum cæruleum, qui diu in his cicatricibus durat, superinducunt.

Cibo suo vel carniū vel pisciū crudo utuntur: nisi quòd aliquando sanguine & pauca aqua, (qua postea pro potu utuntur) coctum comedunt. Inopia aquæ utuntur glacie, quæ æquè dura est ac lapis, qua tamen ita delectantur ac si saccharum esset.

Deficientibus aliis cibis, manibus herbas regionis, in qua degunt, evellunt, easq; devorant, non quidem delicatè apparatus acetarii instar ad acuendum excitandumq; languentem stomachum: sed sine sale, oleo & aceto, & illotas: easq; prorsus ut bestię rationis expertes ad sedandam famem devorant. Nullus illis usus mensarum, scamnorum, sedilium, aut mapparum: Vice mantilium ad extergendos digitos lingua utuntur.

Canes ipsorum, ut diximus, lupos referunt,

ferunt, quos sub jugum missos aut nummellis inclusos (ut apud nos boves aut equos helciaríos) & traheæ junctos, onera rerum sibi necessariarum supra glaciem vehere cogunt. Cum nullus eorum amplius usus est, eos macant et devorât.

Vestes gestant ex pellibus ferarum quas occiderunt, consutas ex earundem nervis vice filii. Omnibus feris, quas capiunt, pelles detrahunt, ex quibus faciunt certum genus vestis, quo hyemis rigorem & frigus, quod illis ferè perpetuum est, arcent.

In vestitu suo gestant capitium seu cucullum et caudam, quæ illis inter pedes dependet, quam ei donant, cui gratificari aut singularem amicitiae & benevolentiae significationem dare volunt.

Non solum viri, sed & foeminae gestant femoralia angusta & stricta, quæ integra & sine ulla partis anterioris scissura, à medio corpore seu lumbis ad genua usq; se porrigunt. Tibialia verò ex pellibus pilosis constant, quarum pilos ad pedes intrò vertunt : & bina aut ternaparia conduplicata gestant, præcipuè foeminae. His caligis recondunt cultros, si quos

si quos habent, acus item & aciculas & alias nugas quæ illis usui esse possunt. Os quoddam prælongum tibialibus immittunt, quod illis à calce ad genua porrigitur, ad quod extendunt tibialia, & ea affigunt uncino, qui in summo osis est, quo utuntur loco periscelidum, ne tibialia decidere queant.

Magna solertia pelles cum pilis parare sciunt, quas & plicatiles reddunt. Hyeme pilos intro ad pedem : æstate foras vertunt : neutro tempore aliis quàm pelliceis istis vestibus utuntur.

Feris, piscibus & animalibus, quæ in venatu capiunt, pro cibo, potu, vestitu, ædibus, lectis, caligis, calceis, filis, velis navium, & aliis rebus necessariis utuntur: in summa omnes divitiæ ipsorum in his rebus consistunt.

Habitant in tentoriis ex pellibus balenarum factis, quæ quaternis ramis abiegnis quadratis & in summo instar capreolorum fastigiatis & conjunctis, ceut tigillis sustentur. Pelles ipsæ, quæ illis abiegnis tigillis injiciuntur, nervis consutæ sunt. Portæ seu ingressus tentorium semper versus meridiem aut solem spectant.

Habent

Habent & aliud genus tentoriorum, quod ex una pelle factum est ad arcendas pluvias, erectum lapidibus aut ossibus balenarū. Horum ostia similia sunt præfurniis: sed cum in his tentoriis non habitent, existimo eos his uti ad tegendum se, cum piscatum aut venatum exercent, eaq̃ illic relinquunt quoad necessitas postulat.

Arma illis sunt arcus, sagittæ, tela, fundæ. Arcus ligneos habent longitudine ulnæ, quos nervis exterius vinciunt firmissimè, sed sine glutino. Chordæ arcuum item ex nervis sunt: sagittæ ex tribus partibus constant, nec duos quadrantes longitudinis habent: duabus pennis alata & ossibus inferiore ac superiore parte armatae sunt. Tres differentes cuspides jaculis suis præfigunt: quarum una est lapidea aut ferrea, cordis figura: altera ossea, cuspide hamata: tertia etiam ossea, sed anceps & utrinque acuta. Verumtamen nisi è propinquo emittantur, graviter accidere non possunt. Duorum generum habent jacula: quorum unum in summo habet multas osseas furculas, sicut & in medio, habentq̃ certum quoddam

dam genus instrumenti, quo illas vibrant & emittunt dexterrimè: alterum est multò majus & fortius, habetq; os anceps, quod utrinq; incidit instar gladii: existimoq; hoc illis nocentissimum telum esse.

Duùm generum naves habent: unum corio intectum & multos ligneos circulos intus habens, valdè affabre factum est. Ejus generis unumquodq; potest capere xvi aut xvii homines. Vela benè tenuia & consuta sunt ex visceribus animalium quæ occiderunt. Alterum factum est instar radii textoris: quod unus tantum hominis capax est, unoq; tantum remo indiget.

Prædictis instrumentis & machinis utuntur in piscatu, venatu & feris capiendis: sed de ratione & modo utendi nihil certi affirmare possum.

Non existimo ordinariam illis sedem & domicilium in his locis esse, ad quorum frigora repellenda ædificia ista & vestitus ejusmodi non sufficerent. Adhæc in eo loco, ubi casulas istas vel potius vulpium latibula vidimus, nullum vestigium semitæ aut tritæ viæ apparuit,

E

aut

aut ullum aliud indicium, quo colligi possit an habitaretur illa regio, an minus. Et sanè videntur mihi, cum in æstate piscationem aut venationem exercent, illa absoluta uno in loco, mutare sua tentoria et in alium locum transferre: cumq; tantum victus, quantum hyemi transigenda sufficit, acquisiverunt: redire in eum locum, ubi suas sedes habent: idq; sterilitas terræ me credere facit.

Ferrum quoddam habent, quo jaculorum cuspides fabricant, item parvos cultros, & alia utensilia & instrumenta ad laborandum in suis navibus, quæ tamen sunt inhabilia & tractatu difficilia atq; ad usum inepta.

Credo illos commercium exercere cum aliquibus populis, cum quibus pro ea re qua abundant, ipsi ferrum permutando accipiant. Valdè delectantur rebus splendidibus & tinnientibus.

Qualem religionem colant, quam Dei cognitionem habeant, aut quæ idola adorent: pro certò dicere non possumus. Credo illos anthropophagos esse, hoc est, vesci carne humana, Vescuntur quidem

dēm morticinis & piscibus mortuis, etiam si foetorem cadaverum referant.

Nulla bestia aut reptile venenatum aut noxium hīc reperitur, exceptis quibusdam araneis: quod multi pro signo auriferæ regionis habent. Verum muscæ quasdam parvas alit illa regio, quorum morsus tam acer est, ut locus ab ipsis admorsus in continenti intumescat.

Innuébant nobis signis quibusdam sibi vicinos esse aliquos populos, qui in fronte & aliis corporis partibus laminas auro splendentes ferant.

Regio harum angustiarum à duobus lateribus valdè est excelsa, suntq; ibi montes & rupes nivibus profundissimis tectæ. Parum herbarum, quæ muscum arborum referunt, producit: nulla ibi ligna sunt. Et ut in pauca conferam, nihil hīc crescit, nihil ne radicum quidem aut aliarum rerum, quæ aliis, quàm ipsis qui ibi nati sunt, utiles esse possint. Sunt quidem ibi cervi multi numero, quorum pellis asinis nostris similis est: caput & cornua longè excedunt magnitudinem

eam quæ in nostris cervis cernitur: pedes eorum magnitudine æquant pedes nostrorum bouum, suntq; crassitie octo pollicum. Sunt etiam ibi lepores, lupi, ursi marini & omnis generis feræ.

Sicut autem regio sterilis est, ita & homines stupidi, bardi & sine omni ingenio sunt. In terra colenda & tractanda se non exercent, sed contenti sunt rebus quas sponte producit. Venatione vivunt, & ferarum carne cruda vescuntur. Potus est illis sanguis ferarum calidus, nec aliud illis curæ est, quàm ut ventrem expleant: in eoq; uno sita est ipsorum foelicitas & summum bonum.

Ex multis conjecturis apparet, sæpè magna fulmina incidere, & terræmotus fieri in hac regione. Apparent enim saxa montium & rupium loco motarum & hinc inde disperfarum disjectarumq; miris & præternaturalibus modis: id quod, ut ego existimo, violento terræ motu accidit.

Nulli fluvii, nullæ dulcis aquæ scaturigines in hac regione apparent: excepta aqua ex nive liquefacta & solis vi ac calore resoluta, qualis in æstate ferè esse solet:

solet: alterius aquæ nullum vestigium
apparet. Imo diligentius consideranti
non videtur ibi aqua aliqua esse posse.
Nam violentia frigoris, quæ in his regi-
onibus quovis tempore summa est, ita
concludit terram, ut scaturigo aquarum
erumpere nulla possit, sicut aliis in locis
contingit, ubi scaturigines illæ in rivu-
los abeunt, qui levi murmure per saxa &
crepidines in superficie terræ decurrunt.
Quin illa quoq; æstiva aqua, ex nivibus
liquefactis de montibus destillans, po-
steaquam in terram se diffudit, uno in lo-
co collecta stagnum efficit, quod tamen
statim à terra absorbetur. Cujus rei uni-
ca causa est glacies illa, quæ his in locis
tam densa est, ut ubi siccior terra apparet,
ibi ea interius usq; ad quatuor aut quinq;
orgyas glacie concreta depræhendatur:
quin & saxa cum glacie tam arctè cohæ-
rent, mediâ etiam æstate, ut nullo modo,
nullaq; vi divelli possint.

Illud itaq; efficitur, ut per causas jam
commemoratas cursus & scaturigines
aquarum impediti quò minus è terra e-
mergere possint, aliò cogantur se verte-
re, perq; venas suas redire ut in mare ex-

eant, propter summum illud frigus, quod
tamen calori in terra contento incremen-
tum præbet, ut ad alenda omnis generis
metalla sufficiat.

R E D I T V S D O - M V M.

Postquam navigia nostra di-
vite illa vena nuper inventa
oneravimus, cōstituímus re-
lictā illa regione domum re-
dire. Solvimus igitur oram ad quartum
diem Augusti, læti ac gaudio ob rem
tam prosperè gestam exilientes. Hæc e-
nim summa nostri desiderii erat, certò il-
lam regionem cognoscere, et quam com-
moditatem utilitatemq; præberet, explo-
rare.

*III. Au-
usti.*

Omni contentione & studio navigan-
di elaboravimus, ut ad diem **XVII. Se-
ptembris** Angliam attigerimus, & tan-
dem in portum Milfordensem pervene-
rimus, ubi præfectus ad salutandam Re-
giæ majestatem, & ut cognosceret ab
ea, in quo portu naves appellere vellet, à
nobis discessit.

*XVII.
septemb.*

Post-

Postquam ad Regiam majestatem
pervenit, incredibili lætitia est exceptus:
cumq; amplissimè de sua navigatione re-
tulisset, jussus est à Regina naves & quæ
in his essent, Londinū regnī metropolim
adducere. Quo factō, cum ad fluvīū Ta-
mesim pervenissemus, summa gratulati-
one & maximo gaudio excepti fuimus.

Sylvestris ille & mulier cum infante,
quos ex illa barbara natione adduxi-
mus, Regina fuerunt oblatis omniumq;
præcipua expectatio erat, fore ut in ad-
ventu suo aliquos insolitos gestus ede-
rent: sed suo more semper quietos se of-
tenderunt, nec ullum mutatæ mentis si-
gnum dederunt, nisi quod admiratione
tangi videbantur ex insolito hominum
conspectu.

Signis quibusdam & ore etiam signi-
ficarunt, viri nomen esse Calichoe, muli-
eris Egnoge, & infantis Nutioc.

Vnæ illæ delitiæ & ludi, quos hic syl-
vestris edidit, cum esset Bristovii, hi fue-
runt, quod cum videret tubicinem præ-
fecti nostri equum conscendere, idem fa-
cere volebat, sed planè contrario modo,
facie ad caudam conversa. Delectari au-

tem maximoperè visus est, cum equum
crura in sublime jactare cerneret.

Quamdîu vixit Regina ei permisit,
ut omnis generis aves liceret illi in flu-
mine aucupari, etiâ cygnos, quorum
tanta in Tamesi copia est, ut totus pro-
pemodum ab his contegatur. Alioqui si-
ne permissu Reginae sub poena suspendii
id nemini licet.

Alebantur hi sylvestres suo more &
consuetudine, carne scilicet cruda. Acci-
dit aliquando ut occiderent damam, eam
devorarent unâ cum visceribus & ex-
crementis.

Non potuere in vita diu conservari.
Nam brevi post adventum nostrum vir
& mulier mortui sunt, relicto infante
XIIII aut XV annorum.

Nobis quidem Deus Opt. Max. ita
sua gratia affuit, ut non nisi duos è no-
stris amiserimus, quorum unus morbo
victus è vita decessit: alter è navigii fo-
ris procellæ vi impulsus, in mare decidit,
ubi piscibus esca factus est.

Duo quoq; aphracta in nostro reditu
aberrarunt, unum ad XXVII mensis Au-
gusti, alterum ad XXXI, idq; propter
tempe-

tempestatem & tenebras, quæ tum inciderant. Veruntamen alterum Bristovii Dei beneficio appulit: alterū verò, quod Scotiam versus iter tenuerat ut Iermutham iret, postea non comparuit.

Atq; hæc summa est earum rerum, quæ nobis in hac nostra navigatione memoratu digniores occurrerunt: cætera tempus docebit, cum ulterius progredi Regiæ majestatis jussu nobis licebit.

Illud ad extremum addere placuit, ex hac Forbisseri navigatione, quam in has septentrionales regiones suscepit, intelligi posse, quantoperè veteres à vero aberrarint, qui duras zonas circulis polaribus inclusas, ob ingens & perpetuum frigus, cœliq; asperrimam intemperiem, inhabitabiles esse crediderunt. Nam nos Dei beneficio planè diversum asseuerare possumus, nimirum non solum habitabiles, sed etiam habitatas esse ab hominibus, licet sylvestribus, bardis, stupidis, indomitis ac rationis usu carentibus. Et quantq; illæ septentrionales regiones perpetuis nivibus & glaciibus obductæ sint, solisq; radii ob debilitatem, & quia à terra

non refringuntur, illas dissolvere non possint: nihilominus tamen Deus Opt. Max. qui dedit hominibus terram inhabitandam, sua infinita & admiranda bonitate & potentia eas quoq; regiones, quæ falsò habitari non posse credebantur, ita temperavit, ut homines ibi durare possint: eaq; illic germinare & crescere jussit, quæ animantibus illic degentibus ad vitam sustinendam necessaria & utilia essent.

F I N I S.

AD LECTOREM.

N*E aliqua pagella hic vacarèt, quædam ex Iovio, Longolio & Lullo adjecimus, quæ historiam illam novi orbis jucundiolem efficerent. Tu igitur Lector his fruiere & vale.*

IOVI.

JOVIVS LIB.

XXXIII.

Non ineptum hoc loco fore existimaverim, si qui hæc reppererunt, tanquam publica laude dignissimi, memoriae prodantur. Nam postquam Columbus *Columbus.* Ligur admirando ingentis animi captu, eruditoq; judicio vir, & uti quibusdam apparet, Hercule Græco inusitatae famæ gloria major & illustrior, alterum propè terrarum orbem vasto atq; intentato prioribus seculis Oceano, ad Occidentem nobis aperuit. Non defuere alii atq; alii ex Hispanis, eo apud Hispalim defuncto, qui pari æmulatione laudis, & spe quæstus, eadem littora sequuti, ulteriores novæ terræ, quam Pariam vocabant, terminos quærirarent, dispari quidem Fortuna suscepti cursus, quum nonnulli eorū (ut credi par est) immenso inexploratoq; absorpti Oceano, nusquam apparuerint, & aliqui ab Anthropophagis, qui Canibales appellantur, capti comestiq; foedam miserabilis audaciæ memoriam reliquerint. Ea terra æquatori subjecta (ut suo

suo loco memoravimus) à Gaditano fre-
to rectà inter occidentem atq; meridiem
navigantibus, emenso bis mille amplius
leucarum itinere, occurrit, frondoso in-
gentium rupium promontorio, tanquã
rostro Oceanum proscindens : nam æ-
quis lateribus littora infinito tractu,
hinc ad occidentem, illinc ad meridiem
immensis adhuc spatiis extenduntur. Sed
post Columbum, tres ante alios ex Hi-
spania, felici ausu, & rebus gestis maxi-
mè clari & memorabiles extiterunt. Fer-
refius. dinandus in primis Cortesiùs, qui in po-
stremum occidui littoris sinum delatus,
ad Mexicana regna terrestri itinere con-
tendens, subactis Indis, Themestitana
urbe potitus est, quum fabricatis navigi-
is, eam urbem falso in stagno positam, æ-
dificiisq; & incolarum frequentia Vene-
tæ urbis instar admirabilem, multis pro-
sperè factis præliis expugnasset. Mexi-
canæ genti, superis vivos homines, sed
maleficiis damnatos, immolare fas est,
placariq; numina humano sanguine cre-
dunt, & post mortem non interire ani-
mas persuasum habent, ut credi par est,
ex disciplina superstitioneq; Druidarû;
quorum

quorum summa authoritas antiquissimis temporibus in Gallia pariter atque Britannia viguisse constat. Ita ut Cortesio non omnino difficile fuerit, subactam armis gentem per se ingeniosam & docilem, tormentorumq; miraculo terrefactam, ad Christi cultum, abdicatis idolorum superstitionibus, traduxisse: literas enim jam nostras admirantur & lubenter discunt, rejectis hieroglyphicis imaginibus, quibus annales conscribere solebant, variis picturis regum suorum memoriam posteris tradentes. Quorum annalium volumen ex perpetuis, sed introrsus complicatis foliis confectum, tigridisq; maculoso tergo protectum, vir illustris Franciscus Covos, Cæsariani scrinii magister, mihi dono dedit. Mexicanos pro rege suo & pro libertate dimicantes, nulla res magis exterruit, quam equestris turmæ impetus, quum equitem integrum esse animal Centauri specie putarent. Sed postquam equi duo Indicis confossi sparis, mactaticq; clavarum ictibus conciderunt, depræhensio errore, detracta statim equis coria, usq; adeo exactè tomento repleverunt, ut vivorum effigiem

effigiem repræsentarent, & in templo
tanquam admirabilis rei spectaculo sus-
penderent. Cæterum Cortesius è Mexi-
cana regione per occidentalem lineam
terrestri itinere profectus, non longè ab-
esse maria ab incolis didicit, paucisq; die-
bus ad littus exterioris Oceani peruenti
est, unde, si classes adessent, peti posse cõ-
sideret per Antipodas, Sinarum regna,
Catainasq; oras ad orientem nostrum,
jampridè aditas Lusitanis, à quibus non
longè, in eo tractu, beatæ multo aroma-
te atq; unionibus Molucchæ insulæ, sub
æquinoctiali linea sitæ esse dicerentur.
At Cortesio perpetuis Hispanorum hi-
storiis celebrato, claritate nominis æqua-
ri potuit Blasius Nonius, nisi turpissimò
vitæ exitu, pristinæ laudis decus obscu-
rasset. Ab hoc enim diu pervagante Pa-
riæ terræ, & Darienæ regionis littora, re-
pertus est isthmus ad Vrabantum sinum,
quo duo ingentia maria dirimuntur. A
Comogro siquidem ingentis amnis ostio
Darieniscq; littore, per inaccessible prope
montes, monstrantibus iter indigenis;
Blasius summa juga tenuit, & subjectū
in aduerso littore vastissimi pelagi sinum
conspe-

163.

conspexit, in quo auri & unionum ditissima regna reperta sunt, atq; item cōspectæ aditæq; aliquot insulæ earū rerū opulentia insignes. Itaq; invēto multo auro, Blascus breviorē transitū quærens, non plus inter se distare diversa maria quàm centū milliaribus depræhendit, sicuti in Oceaneis decadibus Petrus Martyr Anglerius scitè refert, verum itinere adeo densissimis nemoribus & abruptis petris, frequentibus fluviis impedito, ut nō nisi magno cum labore periculoq; illac nostri permeent, quum passim inhospitæ ac insidiosæ gentes venenatis instructæ sagittis occurrant. Quibus de causis Blascus eius tractus regulis, aut muneribus delinitis, aut cruenta acie subactis, quatuor castella, ut com meatibus ab utroq; mari tutissimus esset receptus, opportunis intervallis constituit, ædificata etiam clausicula in proximo portu, cui dīvo Michaëli nomen fuit. Cæterum dira auri sitis noviq; imperii libido, Blasci animum non multo post occupavit, eorum exitu, ut affectati regni crimine damnatus, capite plecteretur. Indignus, hercle, eo supplicio, nisi perfidiose defecisset quod ad lævam longo tractu Peruanæ
& Cu-

& Cuscana regna auro & gemmis sca-
tentia , successoribus Almagro atq; Pi-
zarro demonstrarit. Ibi enim ferunt nul-
lam aliam,quàm solido ex auro privatis
in domibus vasorum omnis generis su-
pellectilem reperiri. Montium rupes in-
genitis adamantibus , præcipueq; sma-
ragdis, & cyanis & carbunculis colluce-
re, flumina propè univèrsa auream are-
nam trahere. Solum fecunditate rerum
omnium incredibili , & perpetuo ferè
Autumno florere. Ex mira quoq; coeli
clementia, homines integra valetudine,
seculi ætatem implere,sic, ut intempesti-
va mors Blasci videri possit, quo autho-
re,tanta,ut diximus, vis auri & gemma-
rum in Cæsaris ærarium deferatur. Sed
supra Cortesiũ & Valschum, portentosa
Magella- navigatione inclytus fuit Magalanes
us. Lusitanus exul, qui auspicio Cæsaris al-
terum Pariaë terræ littus in orientem ob-
versum quinq; navium classe percurrit,
legendoq; oram , prætervectus lineam
capricorni atq; ostia immensi Argentei
fluminis,uti Hispani vocant,ferorum gi-
gantum instar prægrandes homines bel-
luarum pellibus contextos reperit. Nec
multum

multum inde, uti avidè quærebat, prope antarcticum circulum in anfractuosa fauces audacter invehctus est, non inani conjectura judicans, novi orbis terras illac irrumpente Oceano esse permeabiles, eumq; profecto sinum non longo tractu in apertum ad occidentem pelagus desinere. Neq; eum ratio ex naturæ lege deducta fefellit, qua terra omnis circumfluente Oceano variis sinibus ambitur. Ad lævam nivosa rupes spectabantur, suis culminibus primam aëris regionem excedentes. Eæ pertinebant ad eam plagam perpetuo gelu (ut credi par est) rigentem, quæ antarctico subest. Sed nec in ea cœli parte polus, uti apud arcticum contingit, lucidiore aliquo astro notatur, quum parvæ stellæ, nullo vel certè languido fulgore nitentes, polare punctum designent, duabus nubeculis stabili pigroq; rotatu immobilis poli sedem ita circumeuntibus, ut Vrsæ nostræ tenorem & speciem nautis observatoribus; nusquam fallente magnetis usu certissime præbeat. Procedenti per occiduam lineam Magellani, tortuosæ & inæquales semper fauces occurrebant, mare au-

F tem

tem modò fluctuosum spumosisq; vorticibus, & sævo mugitu reboans, modò tractabile & pigrum, prout objectis incideret cautibus, aut in latos sinus expansum deferret, vario velorum flexu perfulcabat, nusquam arctiorem sinum trium miliarium spacio, nusquam septem latiore nactus, quum à dextra depressiora littora arboribusq; vestita, nulla tamen apparente hominum cultura, ad lævam verò cuncta gelu horrentia, maximeq; scopulosa spectarentur, collucerent tamen ad dextrā excitati introrsus ignes ab incolis, ut de adventu novę clasis proximis populis significarent. Cæterum Magellanes diu crebris orationibus sustentatos delinitosq; nautas, qui jam animos desponderant, quod neq; progredi neq; regredi, nisi incerta vitæ spe posse crederent, post vigesimum & septimum diem, ex quo sinum intrasset, in apertissimum vastissimumq; Oceanum eduxit, ad dextram vela deflectens, utpote qui terras ad antarcticum ultimæ continentis esse putaret, & ad lævam mitiora omnia se inventurum arbitraretur. Quando jam ad tropici capricorni circulum, &
ad

ad ipsam æquatoris lineā rediret, sub qua
Moluccas, quas quærebat, insulas oīno
sitas esse didicisset. In dextra itaq; Perua-
na & Cuscana regna, totumq; illud im-
mensum Pariaē terræ occidentale littus
relinquebātur, quod Blaschus post trans-
censum Vrabanum isthmum, Hispanis
successoribus, ad condenda regna, seren-
daq; etiā, propter auri sitim, intestina
prælia demonstrarat. Nihil, n. inde Ma-
gellanes terrarum usquam vidit, præter
duas insulas, quæ desertæ appellantur,
perhibentq; eas cosmographiæ periti, ex
diametri ratione Italis esse antipodas.
Discessit inde Magellanes planè cōsum-
to omni commeatu, lenissimis atq; his u-
no tempore perennibus usus ventis, tri-
mestri confecto cursu, obversis semper
ad æquatorē proris, non Moluccas qui-
dem attigit aromatum pretiosorum fer-
tilitate celebratas, verum immensi propè
ambitus insulas, Iavanam, Pornem &
Subutham, ipsa Britannia majores, è qui-
bus Moluccæ satis exiguæ, sed prastan-
tia rarioris aromatis insignes, incolarum
digitis tanq; propinquæ monstrabantur.
Sed Magellanes fatalis voti sui compos,

in limine qui eas viderat adire non potuit: cum Mauthane siquidem insulæ regulo, Suethani socii regis auspicio, acie dimicans occubuit: eiq; suffectus est Serranus, qui nihil commodius duxit, quàm ab his insulis inhospitaq; terra perfidiosæ gentis protinus excelsisse, quod sibi ad paucos redacto, numerosa bellicosæ ejus gentis manus justum incuteret metum, quoniam ferreis gladiis & præpilitis hastis uterentur. Verum dum adit regulos Serranus, amicitiasq; & fœdera jungere, ac Christianæ religionis cultum inducere contendit, et quod instituti erat, naturam & magnitudinem Moluccarum scrutatur, regulis uno consensu adversus peregrinos ad arma concitatis, in Bornæ insula captus, misereq; à sociis desertus est, qui insidias veriti publicam salutem novi ducis libertati & vitæ anteponendam censebant. Atq; ita cariophylli & cinamomi nucisq; myristicæ surculos ex natali solo colligentes, ut testimonii certam fidem referrent, ex quatuor navibus vetustate semicorruptis, duas magna cura, usi illarum armamentis, materia & clavis, refecerunt, Eurisq; vela dan-

dantes incogniti Oceani immensis spaciis usque adeò audacter se crediderunt, ut prætervecti auream Chersonesum, & Samotram, quæ Taprobana olim fuit, Gangeticiq; item sinus emporia, & Cumerum promontorium, ac deniq; Calcuttham superarint, nusquam à Lusitanis conspecti, qui Indicam oram præsidii obtinebant. Inde verò ad Bonæspei promontorium cursum habentes, eo superato, dextrorsum per Æthiopie littora ad Hesperides insulas contra Praxium promontorium, altera tantum navis, non amplius quàm viginti duo homines semivivi pervenere. Ibi qui totum undiq; emensi orbis ambitum circuierant, Barbarorumq; mille insidias & omnem maris sævitiem evaserant, à Lusitanis insulæ præsidibus custodiæ traditi sunt. Nec multò post tamen ex his Hieronymus Plegaphæta Vicentius, voto pro salute redituq; suscepto, ad Clementem Romæ venit. Is tanto subternavigati orbis miraculo fidelibus testimoniis comprobato, multa nostris admiranda, observandaq; posteris, pictura & scriptis adnotata deposuit: sic ut Magellanes nihilo felici-

or Blasco, sed inusitata laude præstantior, existimari possit, nisi inauditi antea freti faucibus adinventis, tantæ rei infirma adhuc fides famam elevarer, quum nemo hæctenus à viginti quinque annis eas fauces sedulo quæritans intraret aut viderit. Neque operæ pretium esse reor, ut à legentibus hoc loco & ad historiæ contextum properantibus, veniam deprecem, quod me ii tres viri, inclytis heroibus comparandi, ab instituto longius abstraxerint, quando eos omni laude ad perennem nominis famam exornandos putem, veterum Græcorum more, qui ingeniorum fecunditate & gloria pollentes, non ipsos modò admirandarum rerum & regionum inventores, sed minorum etiam artium opifices, carminum suorum præconiis, æternitati consecraverunt.

CHRI-

CHRISTOPHORVS

LONGOLIVS OCTAVIA.

no Grimoaldo S.

Onsumsi hesternū diem ferē
totum cum Fr. Chærecato, vi-
ro, qui nec à literis nostris ab-
horreat, & multis magnisq̃
de rebus à Pont. Max. ad Cæsarem sæpē
legatus sit. Is cū mihi multa de Cæsaris
imperii magnitudine atq̃ opibus narra-
set, ostendit ad extremum monstrificas
quasdam rerum species, quas ab Indo-
rum regibus ad Cæsarem missas, atq̃ si-
bi ab eodem Cæsare donatas esse affir-
maret. Eæ magna ex parte gemmæ quæ-
dam ampliores fuerunt, tam confusis
metallorum generibus, ut neq̃ discretum
quicquam in eis appareret, & multarum
etiam animantium simulacra exprime-
rent, eaq̃ non tam fortuito linearū colo-
rumq̃ concursu, quàm ipsa extantis ma-
teriæ mole conformata. In iis erant anatū
rostra, gallicorum canum capita, pavo-
num pennæ, atque alia id genus pleraq̃.
Verum omnium admirationem facile
vicit, ejus quæ apud Indos religiosissime

colitur, Furtæ persona, non nativa quidem illa, sed hominum ingenio preciosè & affabrè deformata. Audisti enim putto, mira iis gentibus superstitione esse persuasum, Deam & Furiam sic mundi imperium inter se initio divisisse, ut illa cœlitibus, hæc inferis & manibus jus diceret: atq; ita fieri, ut dum hanc unam sibi placatam trepido metu cupiant, eam omni etiam divini cultus honore prosequantur. Ligneæ igitur ejus est persona, sed cui tenuissimum vermiculati operis emblema ita inductum sit, ut penicillo depicta, non gemmeis tessellis ornata videatur. Mentum, superiusq; & inferius labrum Cyanei lapilli segmentis enitent. Nasus, genæ, malæ, buccæ saphiri micis splendent. Supercilia à fronte tenui ex jaspide tenia distinguuntur. Frontem latior è smaragdo fascia præcingit, quæ secundum aures leviter demissa ad mentum usq; utrinq; porrigatur. Superiora rutilo jaspidis nitore collustrantur. Os hiæ dentes ostentat quatuor, latos, continuos, candidos, ac item duos, qui rictum hinc atq; hinc claudant, exertos, nec aprugnis absimiles. Eburnei quoq; oculorum

lorum orbes, ex electro ruffa fenestran-
tur pupilla, speculi vim tam absolutam
reddente illa, ut totam hominis imagi-
nem exprimat atque repræsentet. Quæ
ad superciliorum & nasi commissuras
subsudet lacuna, ea verò eburneola bul-
la expletur. Tempora autem iisdem
quibus oculi, electrinis speculis illu-
strantur: sed teretibus iis, non orbicula-
tis. Auriculæ pro personæ modo gran-
diores ex jaspide effulgent. Omnino res
visenda quidem illa, sed structura potius
& opum magnitudine, quàm ulla libera-
lis faciæ dignitate. Mihi quidem ut pri-
mum ejus spectandæ potestas facta est,
Furiam videre sum visus, aspectu barba-
ro tetram & horridam, ore hianti, exer-
tis utrinq; dentibus, colore partim cæru-
leo, partim viridi, partim rutilo, nec eo
tamen usquam satis florido, sed vel au-
stero, vel diluto, vel pingui, vel eti-
am, quod umbrarum concur-
su evenit, obscuriore
& ingrato. Va-
le,

ANTONIUS LVL-
LVS HISPANVS.

Ndorum gens illa novi orbis
(quem Columbus primum
Ferdinando & Isabellæ Re-
gibus Hispaniarum Buxolæ
beneficio investigavit, & sub Carolo V.
Imp. postea magnis laborib. Hispani cū
Cortefio, Valboa, Pizarro & aliis duci-
bus regno Hispaniæ addiderunt) præter
figuram nihil planè habuisse humanita-
tis comperta est: nullum pudorem, nul-
lam amicitiam, nullam fidem. Nam (pau-
cis aliquot principibus eorum dentis,
quos oratione usos ferunt et rationibus)
cæteros à beluis differre nihil dixeris,
præter faciem: quanquam & hanc ipsam
miris modis deformant, ne homines esse
videantur, sed serpentes potius aut cro-
codili. Feris omnibus truculentiores, oc-
cisorum in bello hominum membra pal-
pitantia mordicus depascunt, sangui-
nemq; sugunt ex iisdem corporibus, vul-
turum in morem: quod neq; lupi neq; fe-
rarum genus ullum sic in suam similitu-
dinem meditatur: & fabulæ instar vide-
ri

ri posset, nisi tam multis testimoniis jam
 esset roboratū. Et quia nihil est tam hor-
 ridum et insuave, quod consuetudine non
 aliquando mitescat et tanq̃ maceretur: iis
 qui regionem illam (etiam ex Hispanis)
 subegere, nescio quid profecto affricue-
 runt feritatis et sævitiae: ut quidam inter
 eos reperti sint (sive exemplo moti, sive
 ærumnarū mole oppressi) à magnis sce-
 leribus & immanitate vix se continen-
 tes: facti cupidi, rapaces, seditiosi perin-
 de atq̃ ipsi incolæ. Et ne feces populi cō-
 memorem, primi ipsi duces, qui Perua-
 nam illam terram cepere, et in illa guber-
 nanda sibi succedere, nōne mutuis ce-
 dibus omnes ferè confecti sunt: Nam
 Franciscus Pizarrus suffocavit Alma-
 grum: Pizarrum necari fecit filius Al-
 magrí: hunc postea Vasca jugulavit:
 Vascam cepit Blasco: hunc in prælio in-
 terfecit frater Pizarri. Adeò corrumpun-
 tur illic mores: sive id accadat exemplo
 incolarum, sive à coeli natura, sive ab au-
 ri atq̃ argenti copía, quæ oblata palsim
 reddit attonitos & extra ipsos, homines
 alioqui cupidos & avaros.

ΤΕΛΟΣ. Τῶ θεῶ δοξα.

NORIBERGÆ
Imprimebatur, in officina Ca-
tharina Gerlachin, & Here-
dum Iohannis Mon-
tani.

ANNO
CIO IO XXC.

